

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSEI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapestre 8, vidéken 10 fillér.

Békeünnep.

Budapest, április 6.

A fehér asztalnál ünnepelték ma Széll Kálmánt az országgyűlés tagjai pártkülönbség nélkül. Szólt ez az ünnepség Széll Kálmán-nak, az embernek, aki mindenek tiszteletét méltán bírja, és Széll Kálmánnak, a hazafinak, akinek egy nagy érdemét mindenek kell, hogy elismerjék pártkülönbség nélkül. Hogy mi ez az érdem, arra megfelelő maga a mai banket. Hogy ez a banket egyáltalán lehetséges volt; hogy együtt ülhetek a fehér asztalnál azok, akik a miniszterelnököt a politikában vezériknek vallják, és azok, akik szemben állnak vele a parlamenti küzdelem porondján: ez már maga is becses vívmány, amelyért tisztelet és hála illeti meg azt, akinek köszönhetjük. De tudjuk, hogy ez csak szimptóma és tudjuk, hogy ez a szimptóma mit jelent. Jelenti azt a becsületet, európai állapotot, amelybe parlamenti életünk Széll Kálmán érdeméből jutott. Jelenti azt, hogy egy válságos, zivataros korszak után, amely a törvényhozás krízisével együtt alkotmányunk krízisét is felidézte; amely alatt annyira elvadult a parlamenti hang, annyira elfajult a közéleti küzdelem módszere, hogy megdöbbentő módon közeledtünk már a parlamenti anarchiához, a közélet teljes elzűlléséhez: bekövetkezett egy új korszak, amely a korszagot egy csapásra megszüntette, a kóranyagot teljesen kiüzte a közéleti organizmusából és a vad dulakodás helyett a nemes mértékzést honosította meg újra a nyilvános élet harcaiban. És ami ezt a változást, ezt a gyökeres gyógyulást előidézte, a nemes formáknak értékes tartalma: a jogtisztélet, az igazságszeretet, a törvényhez való ragaszkodás uralmának restaurációja. Ez az az érdeme Széll Kálmánnak, amelyet pártkülönbség nélkül el kell ismernie minden hazafinak.

Igaz, hogy nem volt ott a mai lakomán a parlamentnek minden párta. Az egyik párt vezére különvéleményt jelentett be ma az ő lapjában az ünnepéssel szemben. Hát ez a különvélemény egészen a gróf Zichy Nándor privátizálásának a dolga. Az ő távollétükkel nem fogatkozott meg az ünnepésnek sem szépsége, sem jelentősége. A néppárt votum separatuma nem kibontheti azt az igazságot, amelyet az egész közvélemény fölismer és elismert s amelynek impozáns kifejezője volt a mai Széll-lakoma, a parlamenti pártok gyönyörű békeünnepé.

Az ünnep díszelt gróf Zichy Jenő tapintatos köszöntője tolmácsolta. Jelentőséget pedig a Széll Kálmán tartalmas és költői lendületű beszéde adott. Politikuskoknak politikáról beszélt Széll Kálmán; s amit mondott, mégsem volt politika. Legalább nem pártpolitika. A nemzeti közélet erkölcsi javairól beszélt, amelyek védelmére pártkülönbség nélkül sorakoznak a hazafiak. És szólt politikai küzdelmeinknek megtisztult légköréről is, amelyben az ellentétek nem szüntek meg, sőt élességüket sem veszítették el, de amelyben igenis meghonosult egy nemesebb stíl: a kölcsönös lojalitás és a politikai ellenfelek hazafias szándékainak feltétlen elismerése. Az új korszaknak egyik jellemző vonása valóban ez. És a mai békeünnep azt jelzi, hogy a parlament meg tudja becsülni ezt az új légkört s annak megalkotóját.

Méltán hivatkozhatott ma Széll Kálmán céljainak és eszközöknek becsületes tisztaságára. Barát és ellenség ezt az érdemét egyaránt elismeri. S jól esett hallanunk ajkáról, hogy ezentul is tántoríthatatlanul ugyanezt az irányt fogja az ország kormányzásában követni. „Ez az út — így szól — a csillagokhoz is elvihet, de a tarpéji szikla mellett vezet el.” Hát mi ettől a sziklától a Széll Kálmán politikáját nem féltjük. Szilárd lépésekkel, biztos ösvényen halad az ő politikája előre. És bár igaz, hogy a gép, amelyet ő kormányoz (mint ugyancsak ma monda), őt magát is elkaphatja és összetörheti; de az ilyen bal esetet csak vigyázatlan gépészen eshetik meg. Széll Kálmán pedig tud is, akar is vigyázni. És megmondta ma, hogy csakis akkor fog elmenni, ha a nemzet érdekeinek előmozdítására magát már alkalmatlannak találma. De hozzátette egyúttal, hogy addig pedig feltétlenül helyén marad.

Ebben van a mi megnyugvásunk. S a közvéleményt is őszinte meglepéssel fogja eltölteni ez a kijelentés. Szembeszállva minden nehézséggel, férfiasan megküzdve ellenfeleivel, Széll Kálmán megmarad az ország legfőbb örömlomán mindaddig, amíg ott hazájának hasznos szolgálatokat tehet. Ebből a biztató ígértéből buzditást fognak meríteni hű barátai, akik szeretettel és bizalommal támogatják nemes törekvéseit.

Lakoma Széll Kálmán tiszteletére.

Ma este 7 órakor a Parkklubban fényes lakoma volt Széll Kálmán tiszteletére, melyen az országgyűlés két házának pártkülönbség nélkül számos tagja jelent meg s amelyben azoknál is a közélet számos kitűnősége volt részt. A Parkklub remek épületének első emeleti termei fényárbán usztak. A nagy bálterem közepén díszasztal volt, amely körül, Széll Kálmán miniszterelnökkel az asztalnál a legfőbb notabilitások foglaltak helyet. E kerek díszasztal körül patkóalakban volt elrendezve egy nagy asztal, melyhez a két oldalteremben szintén egy-egy patkóalakú asztal csatlakozott.

Széll Kálmán miniszterelnökkel szemben gróf Zichy Jenő foglalt helyet; Széll Kálmán jobbján gróf Csáky Albin a főrendiház elnöke, balján gróf Apponyi Albert, a képviselőház elnöke ültek; ezen asztal mellett ültek továbbá: báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter, Darányi Ignác földművelésügyi miniszter, Wekerle Sándor, a legfőbb közigazgatási bíróság elnöke, Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter, Horváth Nándor kereskedelemügyi miniszter, Cseh Ervin horvát miniszter, Lukács László pénzügyminiszter, Kemény Kálmán, a főrendikáz alelnöke, gróf Szapáry Gyula, őrgrof Pallavicini Ede, gróf Andrássy Gyula, gróf Dessenyffy Aurél, Perzel Dezső, Lobkovitz Rudolf tábornoknagy, hadtestparancsnok, gróf Bathányi Lajos, gróf Csekonics Andor, Dániel Ernő és Bogdanovics Lucian szerb püspök gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagya. Továbbá ott voltak: Széll Ignác, Gulner Gyula, Gronom Dezső, Kiss Pál, Mohay Sándor és Nagy Ferenc államtitkárok; Sélley Sándor miniszteri tanácsos Bujanovics Sándor udvari tanácsos, Losonczy Mihály miniszteri tanácsos, báró Steingger altábornagy, Halasy Pál vezérőrnagy, Márkus József főpolgármester, Beniczky Ferenc, gróf Hugonnay Béla, Károly Lajos, Sárközy Aurél, Fenyvessy Ferenc főispánok, továbbá a főrendiház számos tagja, a szabad-élvpartú képviselők teljes számmal, az ellenzék, a néppárt kivételével, huszonkét tagjával volt képviselve.

A pecsenyénél fölállott gróf Zichy Jenő országgyűlési képviselő és lendületes pohárköszöntőben ünnepelte Széll Kálmán miniszterelnököt.

Kiemelte Széll Kálmán érdemait a parlamenti béke helyreállítása körül és aztán így folytatta: Rendkívüli nehéz, nagy horderejű, államügyünkra és gaz-

dasági létünkre is döntő befolyással bíró kérdésre kell a legközelebbi jövőben foglalkoznunk; erős a mi hitünk, hogy kormányunknak bölcs vezérlete mellett sikerülend ezt akként megoldani, miként azt a haza érdeke megkívánja és amiként azt tőlünk a nemzet joggal várhatja. Mert tudjuk hogy ünnepelünk azon kevés szerencsés halandók egyike, aki már ijesztőtől kezdve folyton élvezte a haza bölcsének szeretetét és bizalmát. O tudhatta legjobban, hogy e történelmi alak rendkívüli nagysága hazája jogaira való rendíthetetlen ragaszkodásában rejlett. Lehettek tartjuk tehát, hogy ezen nagy férfinak befolyása ne buzdította volna őt maradóddalag e ragyogó példa követésére. Azért gyűltünk mi ma össze, hogy ezen erős hitünknek az ország-világ színe előtt és az ő jelenlétében kifejezést adjunk s azért, hogy biztosítsuk a mi kormányelnökünkét arról, hogy minden nagy kérdéshez mindnyájunk észinte támogatására mindaddig amig nagy mestereinek, a haza bölcsének a jogolytonosságáról, a jogok megvédéséről vallott tanait híven követni fogja. Támogatásról szölok, ámbár örömmel látok barátságos összejövetelünkét olyanokat is, akik Széll Kálmán politikájának nem hívei, sőt ellenfelei: mert támogatásnak nevezem azt a szigorú, tárgyilagos bírálatot, amelynek gyakorlása a parlamenti életnek egyik nélkülözhetetlen megnyilvánulása és különösen olyan természetű ügyeknél, mint a minökre mostan előztem, minden hazafias magyar kormányának egyik nélkülözhetetlen erőssége, mert tudom, hogy Széll Kálmán is így fogja fel és méltányolja az ellenzék fontos hivatását. Ezen általános támogatásban keresse és találja meg további működésének egyedüli biztos talaját, amely működés, hogy hosszas, a hazára üdvös, erre és ő magára dicsőséges legyen, ezért írni-síkh poharunkat Széll Kálmán egészségéért. Eljen! (Hosszas, élénk éljenzés)

Erre általános, feszült figyelem közt Széll Kálmán miniszterelnök emelkedett fel szólásra:

(Széll Kálmán beszéde.)

Lelkem mélyéig érzem annak a megtiszteltésnek végtelen nagy értékét és becsét, amely engem ma itt ér az önközlésben. Szinte megdöbbenek arra a gondolatra, hogyan leszek képes kiérdemelni a rokonszenvnek és a barátságoknak ezt a kitüntető megnyilatkozását amelylyel ez a fényes társaság körülvesz. Ez a kitüntetés messze meghaladja mindazt, amit költségeim teljesítésében elérnem sikerült; igaz, elévülhetetlen hála érzetét kelti ez bennem. Ugy érzem, hogy ez a megtiszteltetés a magyar parlament egyik régi tagjának van szánva, tájladalom, most már a legrégebbek egyikének, aki a parlamentben nőtt fel és egy emberöltőn át vett részt a parlament munkájában. (Igaz! Ugy van! Élénk éljenzés!)

A serdülő ifju lelkesedéseinek lángja mellett olvadtam össze parlamenti harcokban a közélettel és ma is úgy tekintem magam, mint a parlamentnek munkását, aki ma véletlenül primus inter pares, előjár a munkában. (Élénk éljenzés.)

Azt a meggyőződést szívtam magamba parlamentem pályám kezdetétől fogva és ez csak mindinkább megerősödött bennem, hogy amíg másutt a parlamentarizmus az alkotmányos szabadságok és a közhatalmak egybeolvadásának elfogadott formája, náunk ennél sokkal többet jelent. (Halljuk!) Náunk egyenesen a magyar nemzeti államnak, a magyar nemzetnek és a magyar iaj történelmi életvitelétlen jogon alapuló államalkotó hivatásának biztosítéka a parlamentarizmus erejében, egészséges szellemében, a nemzeti nagy feladatokhoz méltó, nyugodt, biztos alkotó képességében rejlik. (Élénk tetszés.)

Nagy kincs ez mindnyájunknak: minden párté, nagyé és kicsinyé, többségé és kisebbségé. (Igaz, ugy van!) Féltekényen örüznünk kell ezt mindnyájunknak, mert felelősek vagyunk érte a nemzetnek, amely ránk bízta ezt a kincset. A politikai harcok hevében sebetek adhatunk és kaphatunk [mindnyájunk]; egyen nem szabad sebet ejteni: a parlamentarizmuson. (Tetszés.) Kereshetjük az igazságot eltérő utakon, de egyesülünk kell a végelbírás: a haza szent ügyének szolgálatában. (Élénk éljenzés.)

Ez nem azt jelenti, hogy ne mértéközünk meg egymással erős tusában az elvek és eszmék erejének teljes kifejtésével. Hisz csak így útközéből kerülhet ki győzelmesen az igazság. Mindenben való egyvetéssel elenkezés nélkül, barátkozással, pajtáskodással nem lehet az ország ügyeit intézni, nem lehet törvényhozási feladatokon munkálni (Tetszés), de akik egymással haroban állunk, ne személyes ellenségeknek tekintsük egymást! (Igaz! Ugy van! Élénk éljenzés.) Minél kevésbé tesszük azt, minél inkább tekintjük egymást csak az elvek bajnokainak, annál tisztább lesz a harc, annál szebb a győzelem pálmája. (Igaz! Ugy van!)

A hazaszeretet szent tüzeben tisztuljanak meg törekvéseink és ez a felfogás és ez a szellem a mi

parlamentari életünkben sokat ki fog egyenliten, összehajlító, mérséklő erejével e fogja mozdítani közös munkánk termékenységét, fokozni fogja eredményét. Ennek az országnak szüksége van arra, hogy minden igaz és hite, meggyőződése szerint, kiki a maga szerepében, munkálja a haza ügyét. (Igaz, ugy van!) Ez az a feladat, amely engem vezet; ezzel kell a küzdőterre lépni: és ekkor, ha esélünk is, mi baj van benne? Egy vagy több ág lehullhat a nemzet élőlájaról; csak a törzs maradjon meg épen, hogy kiálhassa az idők viharát.

Az én kötelességeim ma nagyobbak és súlyosabbak, mint az önkéi; de épp oly nagy a felelősségem is. Ennek tudatában azt a hatalmat, amely ma kezemből van, nem tekintem egyéni tulajdonomnak. De mint közvagyon és közkinccsel kezelem, amelyért felelősen tartozom mindazon törvényes tényezőknél, akikről ered. (Élénk éljenzés.)

Mondják, hogy az az ut amelyre lépni kell, hogy a csillagokhoz is elvihet, de sohasem felejtjem, hogy az ut amelyen járok a tarpéji szikla mellett vezet el. (Tetszés.) Tudom, hogy az az örökösen zakatoló gép megőrült sokakat, megőrült és eimorzsol engemet is. De mi baj van ebben, ha az országnak haszna lesz belőle? (Tetszés.)

Kötelességeimet teljesíteni fogom; csak addig maradok e helyen, míg azoknak megfelelői képes vagyok. (Élénk éljenzés és taps) azon túl nem. (Hosszas éljenzés.) de addig igen. (Lehes éljenzés.) E kötelességek teljesítésében erőt ad nekem szándékaim tisztasága és eszükzeim becsületessége; erőt ad az a tudat, hogy az ország ügyéért dolgozom és csak ezért. Mindig örömmel fog előlenni, ha meg tudom tartani azoknak rokonszenvét és becsületét, akiknek körében e munkát végezem. (Élénk éljenzés.) Poharam emelem hálám kifejezéséül, tisztelt uraim, önkéi iránt, akik e szives rokonszenvének kifejezésére itt ma összegyűltek és kívánom, hogy a magyar parlament álljon mindig feladta magasztalt és közös munkámból Isten áldása szálljon a házra! (Hosszantartó, élénk tetszés, éljenzés és taps.)

A miniszterelnök beszéde, amelynek magas szárnyalása, noha a politikát és annak aktualis kérdéseit kerülte, mégis a jelen pillanatnak és a közel jövő eseményeinek nagy horderejét sejtette, leirhatatlan hatást keltett. Az egész közönséget mintha magával ragadta volna a pártok fölül emelkedő tiszta, őszint hazafiságnak az a nemes megnyilvánulása, valamint ama lélekemelő szent fogadalom, amely belőle világosan kihangzott. Az impozáns beszéd hatását jellemezte az is, hogy utolsóinak maradt s nem akadt senki, aki utána a közfigyelmet magára óhajtott volna vonni. Csakhamar elkövetkezett az asztalbotlás is. A társaság a földszinti termebe vonult, ahol fekete kávé mellett még több órát emelkedett hangulatban együtt ültek.

A pompás lakomának s az egész ünnepnek minden tekintetben lényesen sikerült rendezése gróf Szapáry Pál, Bíró Lajos és Szemere Miklós szeretettel méltó buzgókodását dicséri.

BELFÖLD.

Az Ujságíró-Egyesület közgyűlése.

Budapest, április 6.

Egy esztendő újra lepergett a *Budapesti Ujságíró-Egyesület* életében és vezetői ma méltán számolhattak be a közgyűlésnek a letűnt év munkásságának áldásos eredményeiről. Az egyesület a fennállása óta követett nagy céljainak szolgált s míg egyrészt sikeresen előmozdította az ujságírók anyagi és erkölcsi érdekeit, másrészt hatékonyan munkálkodott oly irányban is, hogy a magyar hírlapírói kar tekintélyét kifőle emelje. A közgyűlés iránt nagy érdeklődés nyilvánult a tagok körében és az kifejezésre jutott abban a komoly és higgadt vitában is, amely a választmány egy indítványa kapcsán lefojt.

A *Budapesti Ujságírók Egyesülete* vasárnap délelőtt tartotta évi rendes közgyűlést az egyesület helyiségében. A közgyűlésre a tagok szokatlan nagy számmal gyűltek egybe s jelen volt azon Mr. Walter Williams amerikai ujságíró is, akit tüntető rokonszenvenvel fogadtak.

Vérsi József elnök délelőtti tizenegy órákor nyitotta meg a közgyűlést. Mindenekelőtt konstataulta, hogy a közgyűlés határozatképes és felkérte a jegyzőkönyv vezetésére Szatmári Mór főtitkár, hitelesítésére pedig Dr. Bródy Lajos és Rudas László rendes tagokat. Ezután az egyesület nevében angol nyelven meleg szavakkal üdvözölte Mr. Walter Williams amerikai ujságíró, akit a tagok lelkesen megéljenztek.

Az éljenzés lecsillapultával Mr. Walter Williamsnak adta át a szót az elnök.

(Meghívás a st.-louis-i kiállításra.)

Mr. Walter Williams megköszöni, hogy az egyesület alkalmat adott neki, hogy hazája köszönetét itt az ujságírók előtt kifejezhesse. Nem érzem magamat

— mondotta — idegennek a magyar nemzet fővárosában. Hiszen megtaláltam itt a sajtó egész szabadságát, megtaláltam egy szép amerikai várost, melyben ugyanabban a szives fogadtatásban részesülnek az Amerikából érkező ujságírók, mint amilyenben részesülnek a magyar ujságírók, ha utók valamikor Amerika partjaira vezetné. Ha valaha a ba'sors évei következének Magyarországra, ha az elnyomatás és zsarnokság köde borulna rá, akkor Amerika ismét felajánlja a magyar szabadságharc menekülteinek az új hazát a szabadság minden oltalmával. A szónok ezután lendületes szavakkal meghívja a magyar ujságírókat a jövő évben tartandó st.-louis-i kiállításra, amelyel Amerika századik évfordulóját ünnepli meg annak hogy az Umó I. Napoleontól megvásárolta Louisianát. A nagyszabású kiállítás, amely páratlan esemény lesz a kiállítások történetében, a sajtóra is nagy figyelmet fordítanak. 1903. május havában az ujságírók nemzetközi kongresszusa lesz St.-Louisban és erre meghívja az Egyesült Államok kormánya és a kiállítás vezetősége nevében a magyar sajtót. (Éljenzés.) Beszédét a következők rem-k hasonlattal fejezi be: Nemrégiben egy véres háború során egyazon hadsereg két dandára találkoztak egymással az új sötétben. Nem ismertek egymásra és vad tüzelés indult meg közöttük. De mikor a pirkadó hajnal első sugarai átölelték a sötétet, akkor meglátták, hogy barátok és testvérek. Megélekezésben borultak egymásra, majd pedig karöltve, vállvetve küzdöttek tovább egyazon testvérségért és szabadságért. A világsajtóra az 1903. évi st.-louis-i kongresszuson ugyanez vár. A világsajtó a kongresszus verőfényében fel fogja ismerni testvérségét s az addig egymással küzdő csapatok be fogják látni, hogy hivatva vannak, hogy az egész világon mint egy csapat küzdjenek az emberiség dicsőséges szabadságáért. (Lehes éljenzés.)

Mr. Walter Williams angol beszédét Vérsi József elnök tolmácsolta magyar nyelven s a közgyűlés lelkes tüntetésben részesítette az amerikai vendéget.

Ezután kezdetét vette a tanácskozás, amelyet az elnök a következő beszéddel nyitott meg:

(Az elnöki megnyitó.)

Évi jelentésünk beszámoló arról a működésről, melyet egyesületünk a lefolyt évben az ujságírók és a sajtó méltóságának, anyagi és erkölcsi érdekeinek megővására kifejtett. Ha a jelentést átlapoztátok t. közgyűlés, úgy találjátok, hogy az egyesület igen nagy súlyt vetett arra a lefolyt esztendőben is, hogy a sajtó körében alakult testvér-egyesületekkel a legnemesebb bajtársi viszonyt tartsa fenn, abból indulva ki, hogy az ujságíró-egyesületek és szervezetek egymással lojális és kollegiális versenye kelve, egymást kiegészítve és támogatva, tudják megoldani ama nagy feladatokat, melyeknek istápolása a sajtó és az ujságírók szempontjából egyformán kívánatos. Ezután esetelel azt a bajtársi és testvéri kötelek, mely a Budapesti Ujságírók Egyesületét a Hírlapírók Nyugdíjintézetéhez, a Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségéhez, valamint az Országos Pázmányi Egyesülethez fűzi. Ezekkel az egyesületekkel, amelyeknek tagjai irókból és hírlapírókból kerülnek ki — úgy mond — a legszebb baráti egyetértést tudtuk fenntartani és azt ambicionáltuk, hogy velük testben és lélekben összelörjünk. De fájdalom, van egy kép mely éles disharmoniát kelt. Nincs mért kertezni. Ujságírók vagyunk, magunk között vagyunk, bár a nyilvánosság színe előtt lojális és tárgyaltás. Bohém emberek vagyunk, kik a kényes kérdéseknek férfisan nekivágunk és nyíltsággal igyekezünk e delikát elemek kényességét paralizálni.

Az Otthonról van szó, arról a társas kőről, amelyben ujságírók oly társadalmi osztályok nagy rétegével érintkeznek, melyek az ujságírástól, teljesen távol állanak. Önök tudják t. közgyűlés, hogy ennek ami egyesületünknek mi volt a célja és rögtön a megalakulás után mi volt az ambíciója. Célja az volt, hogy az ujságírókat abból az összevagyválaszból, amelybe az otthon révén mindenféle, az ujságírástól távol álló elemek keveredtek, kiragadják és szak- és érdekképviseletüket tisztán ujságírói alapon megszervezzék. Milyet az létrejött a barci lobogót bevontuk és a pálmagát tűztük ki, a béke jelét és hirdetőjél. Be hirdettük mindnyájan ott az egyesületben is, hogy most pedig állapítsuk meg egyszer s mindenkorra a testvéri és baráti viszonyt a két egyesület között. Az külön álljon ennél tovább mint társadalmi klub, melyben ujságírók nem ujságírókkal érintkeznek, ez az egyesület pedig legyen az ujságírók szak- és érdekképviselete. Ennek jelül többben az egyesület vezetőségéből beléptek az otthonba, ennek vezetői feladatokat azután megölték az egyesületünk belépésükkel. Ez a testvéri viszony szakadatlanul állott jenu hosszú ideig. De most következik az a fordulat, mely kötelességem teszi, hogy ezt a t. közgyűlés előtt szóval tegyem és erre érve a t. közgyűlés véleményének nyilvánítását kérem.

A fordulat abban állott, hogy az Otthon-körben mozgalom indult meg a hírlapírók testületi bizottságának megalapítására, melynek az volna a célja, hogy az ujságírók és az ujságírási erkölcsi és anyagi érdekeit istápolja; az ujságírók és kiadók között felmerülő viszályok esetén közbe lépjen és az ujságíróknak egymás közt támadt viszályai esetén békéltető bírói funkciót gyakoroljon.

Mikor ez a mozgalom megindult, mindent elkövetünk, hogy a másik egyesület felvilágosítsuk arról, hogy ez a speciális szervezet itt már évek óta nagy buzgósággal és szép sikerrel működik. Az egyesület választmánya határozottan fogadott el és a lapokban közölte is, kimondván, hogy az ujságírók és a kiadók között felmerült viszályok esetén az egyesület évek óta a legnagyobb sikerrel fejti

ki közbenjárását és vagy a munkatársak megtartására vagy végkielégítés megadására bírja a kiadót. Az egyesület vezetősége mindent elkövetett, hogy az így módon kenyérikől megfosztott munkatársak ismét állhasson jussanak. Figyelmeztetők továbbá a testvéregyesületet arra, hogy egyesületünk — egyetlen egy eset kivételével — az ujságírók és ujságírók között támadt viszályokokról ne intéz el, hogy a pártját, mint ultima raeiót el lehetett kerülni. Figyelmeztetők a testvéregyesületet, hogy amennyiben hatóságok vagy társadalmi tényezők részéről támadások történnek, akár a sajtó méltósága és tekintélye, akár pedig egyes ujságírók szellemi és erkölcsi érdekei ellen, egyesületünk minden egyes esetben közbe lépett és mindig ki tudta venni a meglátandó ujságírók és a sajtó tekintélyének reparálását vagy a lenyegető támadás elhárítását. Ezeknek konstanciájával felkértük az Otthont, hogy a szervezkedéstől álljon el, mert ez nyilvánvalóan megbíustása volna a eji normális működésünknek, mely évek óta nagy sikerrel szolgál. Hosszabb ideje szünetelt is az Otthon mozgalma. De legközelebb az Otthon ezt a szándékát a lapszabálymódosítás képében végrehajtotta. A március 23-án nyert bejelentés a másik egyesület elnöki székéből történt kijelentéssel, melyre visszhangot kell adnunk.

Az mondottak ugyanis, hogy elismert és tekintélyes iorum még nincs, mely az ujságírók ügyeinek vezetésében, bajuk orvoslásában bíreik megoldásában sikerrel eljárna s hogy az eddig ez irányban történt kísérletek e célt meg sem közelítették.

T. közgyűlés! Itt a lojalitásnak és — hogy a legenyhébb szóval éljek — a kartársi delikatesznek minden parancsolatával ellentétben egy másik egyesület elnöki székéből kritikát, lesújtó és igazságtalan kritikát gyakoroltak az egyesület működése fölött. E kritikával szemben a magunk méltóságának megővása és az igazság helyreállítása érdekében hangsúlyozni vagyunk kötelesek, hogy az ujságírók ügyeinek vezetésére az iorum elismertnek és tekintélyesnek bizonyult hogy az egyes ujságírók bajainak enyhítését és a fórum évek óta anyagi és erkölcsi áldozatok hosszú sorozatával gyakorolta, míglen a másik egyesület talán a társadalmi érnkezésnek leginkább a hazard játékokban való kultiválására szorítottok az ujságírók és az ujságírási ügyes-bajos dolgaira pedig ügyet sem vetett. Ma a másik egyesület pompás kiüpalotát épített magának, amelynek díszes lépcsőházában elkápráztat a művészet minden csillogása, csodaszép díszterem, szmizmaszőnyeg, drága bronceokoban bővelkedő helyiséget szerzett be magának, mi a mi szerény hájkunkban garast-garasta kuporgatunk, hogy megakossuk a magyar ujságírók legrégőbb kineveinek egyikeit a segítő-apot, amely ötvenes fennállása óta 40.000 koronával segítette az inségbe jutott ujságírókat, akik közül sokan az inségbe azért jutottak, mert a másik egyesületben számtalan alkalom kínálkozott arra, hogy keservesen szerzett garasait könnyű szerrel elveszítsék.

Engedjék meg rámutatni, hogy egyesületünk a kritikát várta, kért és állja be a kritika e módját semmi szín alatt nem fogadhatja el.

Az mondja továbbá a másik egyesület elnöke ug anabban a megnyitó beszédben, hogy eddig ujságírói iorum nincs, azt az Otthon-körben kell megcsinálni, akkor lesz egy hatalom, egy legfelsőbb bírói és adminisztratív hatalom, melyre a célokat komolyan vevő, erkölcsi és anyagilag fundált sajtónak szüksége van. Kérdem, mit akarnak megszerezni? Hatalmat? Ugy vélem, hogy hatalmi aspirációk a sajtóval szemben nem is jogosultak. A sajtó maga hatalom. Fölötte erkölcsi vagy anyagi hatalmat megszervezni: — illetéelen aspiráció! Hatalmat nem szerveztünk. De ujságírói önértéket, segítő-apot és autonóm testületet, erkölcsi és anyagi érdekeink megővására igenis szerveztünk. És hogy a másik egyesületben hatalmat akarnak szervezni, még a már fennálló és működő egyesületek rovására is, arra vali az is, hogy a másik egyesületben létrejött hírlapírók testületi bizottsága bírói hatalmat vindikál magának ujságíróknak egymásközti viszályai-ban akkor is, ha csak az egyik ujságíró az Otthon tagja vagy orvoslás végett hozzájuk fordul. Magánúton megjelentem, hogy az tarthatatlan ez egyesületre nézve. Megkérdeztem, mi történik, ha egy ujságíró, ki nem tagja a másik egyesületnek, konfliktusba keveredik az Otthon egy tagjával? Azt válaszolták, hogy megidézik és ha meg nem jelenik, in contumaciai elítélik. Azt ajánlottam, hogy az új testületet, az Otthonbeli ujságírók testületi bizottságának nevezzeék el. Mi ugyanis oly egyesület vagyunk, mely tisztán ujságírókból áll, de minden ujságíró közöttünk nem leh, mert egyesületünk csak nagykoru és három év óta hivatalos ujságírók vesz fel. Tehát az Otthonnak lehetnek ujságíró tagjai, akiket mi magunk közé nem fogadhatunk. Ha ily ujságíró és a mi tagjaink között merülne fel konfliktus, felajánlottam, hogy vegyes bíróság küldessék ki mindkét egyesület kebeléből, ez választson elnököt és ítéljen. Ezt kereklen elutasítottuk, kimondván, hogy a hírlapírók testületi bizottsága szuverénül legfelsőbb bírói és adminisztratív hatalommal intézkedik akkor is, mikor hivatalos és nagykoru ujságírók keverednek konfliktusba azokkal, kik az Otthon kötelekébe tartoznak.

T. közgyűlés! Fájda'mas kötelesség volt figyelmeztetnem a körülmenyekre felhívni, de kötelességem volt viszhangozt adni arra az elnöki beszédre, mert ha viszhangozt nem jön, az egyesületünk rovására, önértékünk csorbítására megy. Mondani valómat ez rajta lesz, hogy feladatát a jövőben oly őszent enül, szívósan és aldozatkésszéggel megoldja, mint eddig. Nem zavar a hatalmi aspirációk felbukkanása, de az sem, hogy az aspirációk velünk szemben a támadás területére fognak lépni.

(A választmányi határozati javaslata.)

Az elnök zajos éljenzéssel fogadott beszéde után *Szatmári Mór* előtárta az egyesület választmányi nevében határozati javaslatot nyújtott be a következő beszéd kíséretében:

Az egyesület választmányi már foglalkozott ezzel a kérdéssel. Mély megítéléssel értesült a választmány arról, hogy az Otthon-klub közgyűlése a maga körében alapszabálymódosítás révén megalkotta a *hírlapírók testületi bizottságát* s ennek olyan hatáskört adott, mely egyáltalán nem felel meg az Otthon illetékességének. Ami egyesületünk megütközésének egyik legfőbb oka az, hogy az Otthon a legerősebb címzettel neglálja a B. U. E. öt esztendőn át folytatott tevékenységét, sértő prepotenciával követel magának olyan jogkörök, mely egyáltalán nem illeti meg. A választmány állást is foglalt az ügyben s kimondta, hogy a közgyűlés elé határozati javaslatot terjeszt. E javaslat betérjesztésével szótól bízta meg. Azok után, amikor *Vézi József* elnök előadott, neki kevés mondani valója van beadandó határozati javaslatának megokolására. Egyre azonban súlyt kell helyezni (Hall'ni!) Arra hogy a B. U. E. ugyanis, mint az újságírók erkölcsi képviselése és erkölcsi érdekeinek grémiuma, ugyanis mint az újságírók anyagi érdekeinek gondozója. Őt esztendőn át büzgő lelkiismeretes és mindig eredményes tevékenységet fejtett ki. (Helyeslés.) Rámutat azokra a tényekre, melyek ezt igazolják. Felserolta azokat az eseteket, melyeknél az öt esztendő jelentéséből is kitűnőleg az egyesület vezetősége és választmányi az újságíróknak egymásközti lemerült differenciát sikeresen elintézte, újságíróknak a rendőrség és egyéb hatóságokkal szemben fényes elégtételeket hozott minden felmerült jogtalanságot, újságíróknak igazait kiadó-hivatalokkal szemben védelmezte és érvényre juttatta. Erős és hatásos mozgalmakat kezdeményezett a sajtószabadság korlátozására irányuló tendenciák és hatalmi törekvések ellenében. A társadalommal való érintkezésben mindig, sokszor konkrét esetekben is megvalmázta a sajtó tekintélyét. Sokszor bírót székelt ült s mindig lelkiismeretes bírálkodott. A tisztességes sajtó érdekeinek megvédelmezése céljából messzemenő, hatásaiban erősen nyilvánuló mozgalmat indított a revolversajtó visszaélései ellen. Intézményt létesített az állásnélküli újságíróknak állás szerzése céljából. Határozat kezdeményezést tett a könyvnyomtatás újságok megrendszabályozása tárgyában. Kezdeményezésére újságírói szindikátus alakult a vasuti szabadjegyek ügyének szabályozására. E tekintetben ez a szindikátus igen büzgő tevékenységet fejtett ki, s hogy célját teljesen el nem érte, nem rajta mulat, hanem a volt kereskedelmi miniszternek, aki megszokta a purifikálás munkáját. Megalkította a rendőri rovatvezetőik szindikátusát, mely eredményesen munkálkodott, igen hasznos szervezet. Lépéseket tett a sajtónak az új országában leendő kedvező elhelyezése tárgyában. Nagyjából felsorolva, ezeket cselekedte az egyesület az újságírók erkölcsi képviselőként. (Élénk tetszés.)

Tevékenységének másik tere az volt, melyen az újságírók anyagi érdekeit istápolta igaz testvéri szeretettel. Megalkította a segítő alapot. Ennek a segítő alpnak ma közel 200.000 korona vagyonra van. Nem egészen öt esztendő lefolyása alatt 326 újságíróknak 40.012 korona segélykölcsönt és segélyt osztott ki. Ezek közt 143 olyan újságíró van, aki nem tagja az egyesületnek. Őt esztendőn át több mint ötven beteg újságíró gyógykezelést. Hogy milyen áldozatokkal, kitűnik abból, hogy egyik súlyos beteg kártárs gyógyítására 1400 koronát adott ki. De megemeltette az életét s visszaszerelte neki munkaejét. Szervezett egy tekintélyes orvosi kart, mely csupa jeles orvosi specialistából áll. Ezek évenként több száz esetben gyógyítják betegeinket ritka öntelődéssel és sikerrel. Sok olyan újságíró van, kinek a hírlapírók nyugdíjintézetében lévő tagdíjhatárlékát mi fizetjük ki. Így mentettük meg őket attól, hogy a nyugdíjintézet alapszabályaihoz képest túllétszenek a tagok sorából. Gondoskodunk arról, hogy tagjaink sok mindentelke kedvezményen kívül a gyógyszer-tárakban is jelentékeny kedvezményt kaphassanak s nemcsak hazai, de külföldi fűrdőkben is ellátassanak betegeink. Gondoskodunk arról, hogy egy elhunyt szegény újságíró kártársunk özvegyei és árvái egész életükre mentve legyenek minden anyagi gondtól s egy másik elhunyt kártársunk özvegyét és árváit is állandó anyagi és erkölcsi támogatásban részesítjük. Meghalt vagyontalan tag-társainkat állandóan társadalmi állásukhoz méltóan temettettük el s ily szomorú eseteknél nem néztük azt, hogy az elhunyt újságíró tagja volt-e egyesületünknek vagy nem. (Helyeslés.)

És amikor mi ilyen tevékenységre, ilyen eredményekre mutathatunk, akkor előáll egy egyesület, mely egyenesen tagadja a mi lételetünket. A B. U. E. öt esztendő tevékenységének ez a sértő, igazi cinizmussal való tüntető neglálása, az illetéketlen prepotenciának ez a bántó telépése következtünkönk teszi a határozott tiltakozást. (Zajos helyeslés.)

E végül ajánlja a választmány nevében a következő határozati javaslatot elfogadásra.

Határozati javaslat.

A B. U. E. közgyűlése, foglalkozván az Otthon-klub alapszabályainak legutóbb történt módosításával, a közvélemény felvilágosítása céljából kimondja:

1. hogy az újságírók és az újságírás anyagi, erkölcsi és szellemi érdekeinek rendszeres, nyomtatékos és eredményes megóvását a Budapesti Újságírók Egyesülete már évek óta gyakorolja;

2. hogy az Otthon elnökének a március 23-iki közgyűlésen tett ama kijelentését, mely szerint az

újságíróknak a fentnevezett előklora eddig elismert és tekintélyes fóruma nem lett volna, a nemzet közvéleményének köztudomásában álló tények önkényes ignorálásának tekintti;

3. hogy még az esetben is ha a B. U. E. a grémialis feladatok nem teljesítésén, az ilyen hivatalos teljesítésre épp az Otthon kelene legkevésbé alkalmasnak tekinteni, melynek tagjai tulajdonom részben a sajtótól és az irodalomtól teljesen távol levő társadalmi rétegekből állanak s így a nevezett klubot mindenre inkább minősítik, mint a sajtó érdekeinek és méltóságának szakképviselőit;

4. hogy a B. U. E. és annak tagjai a köztudomású tények amaz önkényes igazolásával szemben, az illetéketlen hatalmi aspirációkat viszszaautasítva, a sajtó és az újságírók érdekeit ezentul is a régi módon fogja képviselni s a magát a tolni akaró fórumot el nem ismeri és illetéketlennek tartja.

(A vita.)

A határozati javaslat körül hosszabb vita indult meg.

Márkus Miksa köteletségének tartja, hogy — mint az Otthon választmányi tagja — felvilágosítást adjon arról az intencióról, amely az Otthon az újságírói grémium szervezésében vezetete. Az Otthonban éppen az Újságírók Egyesület hatása alatt erős mozgalm indult meg az iránt, hogy az újságírók elkülönítenek a nem újságírói elemektől. Ez az alapszabályokban is kifejezésre jutott mer rendes tagoknak most már csak újságírókat vesznek fel. Az Otthon hírlapíró tagjai részére kell egy oly testület, amely újságírók dolgában eljár, hacsak nem akarnak az egyesülethez fordulni. Ez a testület alakult meg. Arra kéri a közgyűlést, ne menjen bele nyilvánvaló háborúságba addig, míg békés elintézésre van remény.

Seress László úgy találja, hogy ez egyszerűen illetékességi kérdés. Az a kérdés, az Otthon vagy az Egyesület tekinthető-e újságírói grémiumnak. Nos hát az Egyesület már évek óta gyakorolja a grémium kötelességeit, az Otthon pedig csak most kezd. Ez azt bizonyítja, hogy az Otthon is belátja a mi irányult helyességét. Ha pedig úgy van, akkor jöjjön hozzánk, de ne tagadja le az igazságot és pusztá személyi aspirációk okából ne sértse meg a testületi szellemet. Az Otthon társadalmi klub, az Egyesület pedig erkölcsi testület. A két egyesületben való tagság nem inkompatibilis. Ujabb közlekedés fölösleges, mert már több ilyen kísérlet eredménytelen maradt. Radikális eljárás kell. A választmány javaslatának elfogadását kéri. (Helyeslés.)

Gerő Ödön nem akar éket verni a két egyesület közé. Ellenindítványt nyújt be amelyben az egyesület titkaihoz az ellen, hogy az újságíróknak eddig hivatalos fórumuk nem volt. Csak ezt akarja kimondatni a közgyűlés által, de a vizsály színtását elenzi.

Bleicher Miksa abban a véleményben van hogy az újságíróknak csak egy fórumuk lehet: az Újságírók Egyesülete. Senki sem habozhat abban, hogy az egyesület mellé álljon.

Kabos Ede a határozati javaslat célját helyesli, de a hangja ellen van kifogása, mert nem szeretné, ha az egyesület is abba a hibába esnék, amit javaslatával elítél, t. i. hogy illetéketlen kritikát gyakorol egy másik egyesület fölött.

Az elnök a vitát bezárja s röviden váaszol az elhangzott felszólalásokra.

Szavazásra kerülőn a dolog, a közgyűlés tulajdonom többséggel elfogadta a választmány nevében betérjesztett határozati javaslatot s ezzel *Gerő Ödön* indítványát elveti.

(Két indítvány.)

Szatmári Mór előtárta előterjeszti *Messer Sándor* egyesületi tagnak a következő indítványát:

A Budapesti Újságírók Egyesületének április 6-iki közgyűlése alkalmából tegyen kezdeményező lépéseket arra vonatkozóan, hogy minden hivatalos hírlapírók névze a Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetének tagsága kötelezővé tésessék. A tagsági illetékekről mindenkor a kiadó-vállalatok szavatolnának, amelyek egyben kötelezettségnek a tagsági díjak kétharmadának a fizetésére is.

Ezt az indítványt a választmány azzal a javaslattal terjeszti a közgyűlés elé, hogy annak a keresztültvitelére öt tagból álló bizottságot küldjön ki, mely a választmány ellenőrzése mellett fog működni s eljárásáról a jövő közgyűlésen beszámol. Az indítványt a választmány javaslatával a közgyűlés elfogadja s a bizottság tagjaivá *Messer Sándor* indítványozón kívül *Erős Gyula*, *Rózsa Miklós*, *Lándor Tivadar* és dr. *Fekete Ignác* rendes tagokat választotta meg.

Dr. Hortoványi József országgyűlési képviselő rövid megokolás után a következő indítványt terjesztette elő:

A B. U. E. felkéri azon tagjait, akik a törvényhozás tagjai, hogy a törvényhozás után törekedjenek oda, hogy mielőbb szabályoztassanak az újságírók és kiadók jogviszonyait oly módon, hogy míg egyrészt az újságkiadói ügylet szabályoztassék, az újság mint vállalat a tisztesség-telen konkurrenca ellenében, különösen azok címeivel üzött visszaélések ellen törvényes védelemben részesüljön, másrészt az újságíróknak a kiadó-vállalatokkal szemben való állása szabályoztassék oly módon, hogy ugy a felmondás, mint egyéb tekintetben az újságírók is, mint szellemi munkások társadalmi állásuknak megfelelő törvényes védelemben részesüljenek s állásuk a kiadó-vállalatokkal szemben biztosítottassék.

Az indítványt a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

A jelentések előterjesztésére került a sor. A jelentéseket a közgyűlés tudomásul vette s az adományszóknak hálás köszönetet szavazott.

A számvizsgáló-bizottság jelentése kapcsán megadta a közgyűlés a felmenővényt és elfogadta a jövő évi költségvetés előirányzatát mire a választásokra került a sor.

(A választások.)

A szavazatszedő bizottság tagjai voltak: *Dr. Aczél Endre* elnöklete alatt, *Lándor Tivadar*, *Pásztor Árpád*, *Holló Márton*, *Sárkány Béla* és *Aranyosi Gyula*.

Megválasztották a választmány tagjaivá: *Adorján Sándor*, *Bajza József*, *Bolgár Ferenc*, *dr. Bródy Lajos*, *Cziklay Lajos*, *Dienes Márton*, *Diner Dénes*, *József, Gerő Ödön*, *Hentaller Lajos*, *dr. Hortoványi József*, *Kabos Ede*, *dr. Kovács Jenő*, *Lándor Tivadar*, *Loránt Dezso*, *Lyka Károly*, *Márkus Miksa*, *Nagy Miklós*, *dr. Pályi Samu*, *dr. Radó Snuu*, *Rajna Ferenc*, *dr. Schiller Henrik*, *Seress László*, *Singer Zsigmond*, *Sturm Albert*, *dr. Szalay Mihály*, *Szana Tamás*, *Szerdahelyi Sándor*, *Timár Szaniszló*, *Toma Szilárd*, *Zöldi Márton*.

A lemondás által megüresedett egy számvizsgáló állásra *Dr. Friedrich Tivadar* választották meg, segédkönyvtárossá pedig *Swáb Tivadar*.

A választások eredményének kihirdetése után az elnök a közgyűlést berekesztette.

KÜLFÖLD.

Az anarkhisták. Még mindig folyik a vizsgálat Nizzában az *Edvárd* király ellen szőtt anarkista összeesküvés szálaiknak felderítésére. Míg e titkos szövevények nyomait kutatják, azallat *Németországban és Olaszországban nyílt anarkhista-akció indul meg.* Sőt a modern állameszme kicsúfolására egy olaszországi parlamenti párt arra a vakmerő ötletre adta magát, hogy egy *megbélyegzett, ma is remőri felügyelet alatt álló anarkhista-letélet fel képviselőjéülnek.*

Erre még nem volt példa az anarkhista-akciók majdnem százados történetében. Nem is anarkhista rendezik az olaszországi cufaságot, hanem a milanoi köztársasági párt. Ez tegnap a *Carlo Cattaneo* kör helyiségében ülést tartott, hogy az ötödik kollegium megürült mandátumára jelöltet állítson. *De Andreás* képviselő passzívát ajánlott, de indítványát elvetették és nagy többséggel *Calcagnót*, a *kényszerlakhelyre* (domicilio coatto) itélt anarkhista jelölték, még pedig abból a célból, hogy a *kényszerlakhely ellen tüntessenek.* Mikor a jelölés köztudomású lett, *Filippo Turati* szocialista jelölt nyílt levelet intézett a lapokhoz, amelyben kijelenti, hogy *lemond a jelöléséről.* A szocialista párt azonban új jelöltet fog állítani, *nehogy egyhangulag válasszák meg Calcagnót.*

Olaszországban már egyszer volt egy *gyenge képviselő: Cipriani*, akit szűlvőrása választott meg és bár a kamara megsemmisítette a választást, kerülete újra meg újra megválasztotta.

Németországban is munkához látnak az anarkhista, egyelőre szövetkezési alapon. Berlinből jelentik, hogy *pünkösdi első és második napján*, eddig ismeretlen helyen, *nagy anarkhista-kongresszus lesz.* A *Forradalmi munkások német föderációja* (ügyvivő: *Frauenböse Pál* Görliitzben) felhívást intézett a német elvtársakhoz. A kongresszus helyét a Görliitzben jelentkezőkkel később levélben fogják tudatni.

Míg Európában ily vakmerő és kihívóan propagálják az anarkhiát, addig az Északamerikai Egyesület Allamok egyike, *New-York-állam* végre elhatározta magát az anarkhista ellen való radikális rendszabályokra. *Odell* kormányzó ma írta alá a *New-York-állam* képviselők által hozott új *anarkhista-törvényt.* A szóval vagy írásban elkövetett anarkhista-bűntettek *tízévi fegyházzal és 5000 dollár pénzbüntetéssel* sújtja a törvény. Az anarkhista-lapok szerkesztői vagy kiadói *két évig terjedhető fegyházzal*, vagy 2000 dollár pénzbüntetéssel sújthatók. Hasonló büntetés éri azokat is, kik anarkhista-gyűlésekkel a maguk lakásában megtérnek vagy anarkhistaikat elbujtatnak. Az új törvény egyik következménye az lesz, hogy a *hírdet Most János* kénytelen lesz véresszáju lapját, a *Freiheit*ot más államban kiadni, mígmen onnan is kiutasítják.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

HIREK.

Budapest, április 6.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Március 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejeikben gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Dóczy Lajos kitüntetés.** Mint értesülünk, Dóczy Lajos külügyminisztériumi osztályfőnöknek a Ferenc József-rend nagykeresztjét adományozta a király. Dóczy e legfelsőbb kitüntetésben saját kérelmére történt végleges nyugalmazása alkalmából részesült.

— **Amerikai újságírók Budapest.** Amerikai vendégeink délután a Criquekterek és a Budapesti Torna-Club football-matchét nézték végig, érthető érdeklődéssel kísérték a mérkőzés minden mozzanatát s különösen a magyar csapat készülését nyerte meg tetszésüket és a náluk, Amerikában szokatlan fejpasszok tüntek fel nekik. Este Szana Tamás igazgató a közönségszékéből az Uránia-színház egyik földszinti páholyából gyönyörködtek Ráth István és Zlinszky István Sport című darabjában, melynek nagy közönsége rokonzenves figyelemmel részesítette kitűnő vendégeinket.

— **Az alföldi Szanatórium-Egyesület.** Gyűlésről jelentik: A József főherceg Szanatórium-Egyesület Lukács György főispán elnöklésével e hó 5-én választmányi ülést tartott, amelyben az elnök ismertette a sanatórium ügyének előrehaladását.

Az egylet József főherceg védnöksége alatt december hó végén alakult meg s a sanatórium létesítésére a lefolyt három hónap alatt már 60.000 koronát meghaladó összeg gyűlt egybe. Az adakozók közt van 6 fősége 10.000 koronával, gróf Almásy Dénes, Békésvármegye közönsége 10–10.000 koronával, Csongrádvármegye közönsége, Schlauch bíbornok, gróf Karolyi Tibor, gróf Almásy Kálmán, gróf Bolza Pál, gróf Wodianer Albertné, gróf Karolyi Sándor 2–2000 koronával stb. Ehhez járul a gyulai sanatórium hát 2500 korona jövedelme.

Az egylet az elnök indítványára kimondta, hogy alapítókje gyarapítására a társadalmi propagandát tovább olytatja, egyáltalán azonban már most megkezdje a meteorológiai megfigyeléseket azokon a helyeken, amelyek a sanatórium létesítésére alkalmazsáknak mutatkoznak, hogy az alapítók egybegyűléssel a legalkalmasabbnak bizonyult helyen a sanatórium építését azonnal megkezdje. Közönséget mondott egyúttal az egylet Konkoly-Thege Miklósnak, a meteorológiai intézet igazgatójának, aki Darányi Ignác főfőnökségi miniszter engedelmével a meteorológiai megfigyeléseket azonnal megkezdeti.

Egyben kimondta az egyesület annak szükségét, hogy a hazánkban fennálló sanatórium-egyesületek egymás támogatására szövetségre lépjenek, amelynek kerestülteivel iránt a budapesti Erzsébet Szanatórium Egyesületet megkereste.

A sanatórium-egyesület élén Lukács György főispán és neje, gróf Almásy Dénes Wenckheim Frigyesné grófnő és Almásy Kálmáné grófnő állanak.

— **Törpályázat.** A Torontálmezei Takarékos és Hitelbank egy intézeti ház és bérház terveire nyilvános pályázatot hirdetett. Összesen 42 pályaterv érkezett be. A zsűri a Magyar Mérnök- és Építészegylet közreműködésével e napokban döntött. Az első díjat (1600 kor.) Boszrucker és Fülöp, a másodikat (1000 kor.) Nándor Pál és a harmadikat (600 kor.) Marton, Karolyi és Havas építészek nyerték. Az összes pályaterv egy hétig a Magyar Mérnök- és Építészegylet helyiségeiben (IV. Ujvilág-utca 2.) közszemlére vannak kiállítva.

— **A vegyészeti gyár égéséhez.** Dr. Heidelberg Tivadar vegyészeti gyárában a tüzelőszágnak nagy erőszakkal sikerült a tüzet a késő délutáni órákban teljesen eljótani úgy, hogy az órszék bevonulhattak. Csupán egyenénny városi tüzelőt maradt kinn a tűz színterében, akik a gyári tüzelőkkel együttesen vették arra, nehogy a könnyen gyuló anyagok valamely lappangó szikráról meggyújjanak és a tűz újból kiússon. Egész éjjel semmi baj nem történt s így a városi tüzelők reggel hat órák hazamentek s most már csak a gyárbeliek őrködnek. A tüzendőri vizsgálatot a hét elején tartják meg.

— **A honvédszázados menasszonya.** Óhídy Ida, Capp Albert honvédszázados szerencsétlen menasszonya, aki vőlegénye öngyilkossága fölött való elkeseredésében marólugot ivott, a Rókus-kórházban fekszik. Állapota egy kissé javult, de még mindig súlyos beteg, mert oly erős volt a lúgkőoldat, amelyet megivott, hogy egész belsejét összemarta. Orvosai azt hiszik, hogy pár hét lefolyása alatt lelépül.

— **Figyelmeztetés.** Felkértek bennünket a következő sorok közzétételére:

Gerő Lajos néven valaki nevem alatt hamisított levelekkel több főúri családnál könyörödmányokat gyűjt. Ezennel kijelentem, hogy én ily nevű egyént nem ismerek s részére semminemű ajánlatot nem adtam.

Dr. Kéty Károly,
nyelvtani tanár.

— **A glasgowi szerencsétlenség.** A glasgowi football-versenyen történt szerencsétlenség még borzasztóbb volt, mint a tegnapi távirat jelentette. Ma azt táviratozzák, hogy a kórházakba 177 sebesültet vittek be. Azon a három emberen kívül, akik nyomban meghaltak, még 17 ember halt bele sebeibe.

— **Magyar kulturegyesületek az Alldeutscher Verband ellen.** Arra a hírre, hogy a berlini Alldeutscher Verband július hónapban körutat szándékozik tenni az erdélyi megyékben és a Bánságban, a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület lelkes kezdeményezésére, együttes akcióra készülnek az összes magyar kulturegyesületek. Hivatkozással arra, hogy az Alldeutscher Verband a magyarországi szászok és a bánsági hazafias svábok közt már évek óta állandóan és nyíltan izgat a magyar államrend ellen s tanácsossal és pénzzel támogatja a nagyméret eszmét, a kulturegyesületek együttes fölterjesztésben szándékoznak fölírni Széll Kálmán miniszterelnököt, hogy a nevezett nagyméret egyesületek a magyar állam területén való testületi megjelenését akadályozza meg, esetleg tiltsa el. A F. M. K. E., mely a hazafias akció vezetését a kezébe vette, felhívta az ország összes kulturegyesületeit, hogy a miniszterelnökhöz intézendő fölterjesztéshez hivatalból járuljanak hozzá. E fölterjesztés így szól lényegében:

Miután nyilvánvaló, hogy a külföldi nemzetiségi egyesületek testületi látogatásától semmi jót sem várhatunk; miután továbbá úgy véljük, hogy egyes külföldi egyesületek problematikus dicsőretéért az államnak szükséges rendet kökárta tenni veszélyes kísérletezés lehetne; miután ismerjük azon turbulens elemeket, amelyek ilyen alkalmakkor felszínre szoktak kerülni; főleg pedig, miután ismerjük ezen külföldi nemzetiségi egyesületek tendenciát — amelyek csak a dicsőségesen uralkodó Habsburg-dinasztia uralkodó megőntésével érhetők el; — erős a meggyőződésünk, hogy nagyméltóságú államfőnk nagy bölcsességének, megingathatatlán dinamikus érzésének és rendületlen magyar hazaszeretetének nem volna nehéz munkája, ha külföldi hivatalunk közvetítésével, az illető országok kormányait a nemzetiségi egyesületek efféle testületi utazásának inopportunitására figyelemtelni meggyökörkednek.

Ilyen előrelátó intézkedések egyrészt megóvnák nemzeti méltóságunkat és tekintélyünket, másrészt — amennyiben kellő figyelembe nem veteinket — erős megőrtő intézkedésekre adnának jogosultságot. A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület tudatában azon nagy erkölcsi kárnak, mely az idegen nemzetiségi egyesületek demonstratív megjelenésével összefügg, amídon ezen meggyőződését nagyméltóságú előtt nyíltan kifejezi, — magyar hazánk integritása és belső békéje érdekében kérve-kéri nagyméltóságodat, hogy országszerte ismert erélyvel közelélpni s a magyar faj szupremáciája ellen tervezett minden támadást visszautasítani kegyeskedjék. Kérő szavunkat különösen most emeljük nagyméltóságodhoz, mikor berlini lapok hírei szerint, az Alldeutscher Verband, mely az erdélyi régi szászok és a bánsági svábok közt a magyar államrend ellen évek óta állandóan izgat s tanácsossal és pénzzel támogatja a nagyméret eszmét, legközelebb testületi körutat tervez Erdélyben és a Bánságban. Nagyméltóságod kegyes intézkedéseit kérjük, hogy a nevezett egyesületek és a testületi látogatása még idejében megakadályoztassék, a F. M. K. E. elnöksége.

— **A gonosz mostoha.** A zempléni megyei Farsányban Hábor András mint özvegyember és két gyermeke atyja két évvel ezelőt leleségül vette Rigby Agnest, aki mostoha gyermekeit kizozta. Hábor ezt megtudta, mire éles szóvaltás kelt a házaspár között. Háborn most bosszúból a két gyermeket a kutha dobta, ahol holtan találták meg őket. A csendőrség letartóztatta a gyilkos mostobát, aki beismerte tettét.

— **Halálözás.** Otömösi Széirányi József, nyugalmazott uradalmi tisztartó április 4-ikén, életének 59-ik évében elhunyt. Ma délután temették a Lovas-ut 14. sz. a házból és a farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

— **A halap miatt.** A zólyomgyepei Péntek községben történt az eset. Egy lakodalomban az egyik vőfély, a 20 éves Duszkó János trétából eldugta a 17 éves Petróvics György kalapját. Ezért ez késővel agyonszúrta Duszkót e szavakkal:

— Nesze János a kalapért!
Duszkó csak ennyit szólt:
— Jól talált! Gyuri! — és holtan esett össze.
A fiókó a vizsgálóbíró előtt dicsőkedve ismerte be tettét.

— **A főkapitány feleségének vesztésége.** Rudnay Béla főkapitány feleségét érzékeny vesztésége érte. Tegnap délután, a budakeszi-uton levő kápolna tájékán elvesztette gyöngyökkel kirakott, aranyláncan függő ridecluját, ami kedves emléke a főkapitány feleségének. A megtaláló tíz korona jutalomban részesült.

— **Tűz.** Az éjszaka két órákor a Sólómy-utca 13. szám alatt levő ház udvarán, ahol Müller-testvérek vegyészeti árucai voltak fölhalmozva, tűz ütött ki s rendkívül gyorsan terjedt el, mert sok könnyen gyuló anyag volt ott egy rakáson. Rögtön szólították a tüzelőket, de mire kikertek, az egész udvar lángban állott. Több mint egy órai munkába került, mire a tüzelők a tüzet eloltították. Az áruk nagy része elhamvadt, de az épületben nem esett semmi kár.

— **Apagyilkosság.** Mármoros-Szigetről írják: Irhóc községben Laurisán Iván jómódú gazda kiment a fiával a rétre a szénaboglyát rendezni. Az

őreg a boglya tetejéről leesett és egy vasvillában úgy megszurta magát, hogy szörnyen halt. Így adja elő a fiu az esetet, de az egész ialu a fiut gyilkossággal gyanúsítja, mert rossz viszony állott fenn az őreg és családja között. Egyszer már a felesége is elakarta pusztítani. A fiu mindent tagad.

— **Rendőri hírek.** Tolvajkulosok jártak tegnap este Rád László szabómester Kistaludy-utca 32. szám alatti lakásán, ahonnan 700 koronát érő ruhameit elloptak. A rendőrség nyomozza a lakásfosztókat. — Babos József 14 éves családijeit tegnap este a Cserhá-utca 19. szám alatt szolgálati helyén a gyorsiorralon vacsorát melegeit. Közben magára rántotta a gyorsiorralót, amíttől lángot fogott a ruhája. Gazdája, Weisz Simon elakarta oltani, de kezén ő is összegegett. A leányról a házbéliek letépték a ruhát, de már ekkor súlyosan összegegett. Mind a kettőt a mentők részesítettek segítségben. — Azt az ismeretlen öngyilkost, akit a zuglói réteken áttött halálképpel találtak, a temetőbenözben felismerték. Az illető Divald József lembergi születésű 38 éves szabó, aki legutóbb Szerencsen-utca 22–24. szám alatt lakott.

— **Cigányzene a Telefon Hirmondóban.** Ma este előfizetőink szórakoztatására a Telefon Hirmondó cigányzenét fog közvetíteni. E cigányzene-közvetítés, mely az Elite- és az Emke-kávéházból történik 8 órától 11 óráig tart, de megszakítást szenved 8 óra 15 percor, mikor a külföldi tözsde-árlatokot olvassák fel és fél 10-kor, mikor az est folyamán érkezett legújabb híreit olvastatja fel a beszélőújság. Az egyes zeneszámokra riadójellet hívja fel az előfizetők figyelmét a beszélőújság.

Tavaszi a Városligetben.

A tavasz az igazi demokráta, ugyanakkor jelenik meg a Vurstliban, mikor a Park-klubban tisztelik meg a tavasznak első vizitje éppen a Városliget népies részének szónala, mintha ott korábban ébresztene szellő- és trombitafúvást, virág- és rendőri kitakadást.

Ilyenkor, husvét táján a Városligetbe több néhány százezer ember vonul ki megünnepelni a tavaszt. Ami a felső tízezernek Abbazia, Velence, az alsó százezernek a Városliget. A felsők (tízezer) alsóznak, az alsók (százezer) söröznek. Ez a tavaszi ünnep modern értelemben.

Érdekes kinézi most Városligetben. Ott találkozhatunk a néppel, mint méltóságosan hullámzó tömeggel. A városban csak akkor verődik össze tömeg, ha valami baleset történik, ha nagyrat temetnek, vagy ha munkanélküliek tüntető sétát rendeznek. De a falakon belül a tömeg barátságatlan, koronkint kissé goromba, míg az a tömeg, mely tavaszt siet ünnepelni, vonzó, nyárias és naiv.

Hogy tudnak örülni a legesekélyebb szórakozásnak, hogy barátkoznak, ölelkeznek, csókolóznak nemre, korra és felekezetre való tekintet nélkül! Egy rendőri tisztviselő kedves emlékeiből beszél:

— Látok a tóparton egy köpcős embert sietni egy természetes asszony után. Mikor közel ér hozzá, neki iramodik, elébe ugrik és hatalmas csókot cuppant az arcára. Gyöngédnek megprongatom: Ejnye, barátom, há! ilik az iyessni? Az atyafi zavartan hebegi: Ne tessék megszólalni, kérem, hiszen a feleségem...

Megengedjük, hogy izléstelen dolog nyilvános helyen csókolni a saját feleségét, de a szemlélore, kivált ha szigorú erkölcsi nézetei vannak, mindenestre megnyugtatóbb, mint ha a más feleségét csókolná. Már tudniillik nem a szemlélő, hanem az érdekeit fért.

E törpe korban, mint cikkirő kollegáim mondani szokták, csakis a Városligetben bukkanunk meg óriásokra. Ott van az óriáskigyó, az óriáshílygő és az óriáskifli. Mindegyiknek megvan a maga óriási publikuma, még a törpéknek is, akik koronkint megjelennek vendégszerepelt.

A városligeti művésztől nem szokás referálni. Kár mert ez a külteiki művészet sokkal több embert gyönyörködött, mint a közszínházak hisztriói.

Es Barokalditól a Dalos színházig minden ülő-és állóléte van adva. Még a iák tetejére is jut nézőközönség. Ez a potyapublikum, mely a városnál annyival önértesebb, hogy nem kér, hanem szerez magának a faágak között támlásszékét.

Igazi szabadságot, mondhatjuk, árkádial boldogságot a művészet csakis a Vurstliban élvez, Szabad, mint a madár, melynek nincs kritikusa. Itt nem jegyzik rovatra, ha az énekesnőnek összefut a kolaraturája, nem osztályoznak alsó-, felső- és középhangokat (ami tényleg utalatos szokás). Mindenki úgy énekelhet, ahogy a torkán kifér, csak szép legyen a nótá és egy kicsit kacsintson hozzá. Az utóbbit mindig teljes értékben honorálja a nép. Es azt hiszem, igaza van.

Es akik Wagnert komolyan veszik, azoknak ki kell menni a Vurstliba, hogy beteljék a lelkiük. Ott kinn csakugyan nincsenek zárt melódiák, mindegyik végtelen... Ha a kintorna elhagyja, kezdi a sváb fuvóbanda, folytatja a cigányzenekar és a végtelenségbe húzza a szerbek tamburája. Megengedjük, hogy külön-külön gyarló zeneszámok, de egymásba olvadva

olyan szimfoniára fejlődnek, mely a tömeget lázzal, mámorral tölti el.

Kár, hogy mindezekről csak a rendőri jelentések adnak számot. Rőviden, lapidárisan, körülbelül ilyen hangon: a husvéti ünnepek alatt a Városligetben ennyi és ennyi embert tartoztatnak le verekedés, késelés és zsebtolvajlás miatt.

Az ilyen jelentések nagyon rontják az igazi tavaszi hangulatokat. De hiába, a rendőrségen kívül a Városligettel egy hatóság sem törődik. Kár.

Lelőtán.

SZÍNHÁZ, ZENE

**** Várszínház.** A Várszínház kolozsvári jeles vendégművésze, *Szentgyörgyi István* ma este a *Csikósban* lépett föl és a közönség amely zsufozásig megtöltötte a színházat, gyönyörködve élvezte a kiváló művész nemes alakítását. Játékának mély és intenzív hatása folyvást fokozódott és egyes jelenetekben nyílt színen is lelkesen tapsolt a közönség ennek az első-rangsú jellemzésnek. *Rózi* szerepét *Feledi Boriska* játszotta, ezáltal is kiérdemelve a budaiak szimpátiáját.

**** T. Halmi Margit Kolozsvárott.** Tegnapelőtt este mutatkozott be a kolozsvári közönségnek a *L'opéra* című szerepében. *Halmi Margit*, a budapesti *Nemzeti Színház* szabadságot tagja, aki egy csapással meghódította a közönséget. Diskrét játéka s a természetességet szem előtt tartó értékes művészete azonban biztosított számára a közönség meleg rokonszenvét, mely úgy nyílt jelenetekben, mint a *Levonások* alatt zajos tapsokban és éljenzésekben nyilvánult. Szerződtetésével igen értékes erőt nyert a színház. Az estén még közreműködtek *Szakács, Palotai, Hegedűs és Heltai Nándor*.

**** Mascagnin hangversenye.** *Mascagnin*, a *Parasztbelsőlet* zseniális szerzőjének április tizenkettőjére hirdetett nagy zenekari hangversenye nemcsak szenzációs műsoránál fogva tartotta igényt a legnagyobb érdeklődésre, hanem más egyéb művészi okokból is. Így pl. teljesen új lesz a zenekarnak elhelyezése. Eddig ugyanis a cukrászda helyiségek előtt állították fel a nagy dobogót, miáltal a széksorokat a *Vigadó* nagy termének hosszúsága szerint kellett elhelyezni. A *Filharmonikusok* és a *zenekedvelők* hangversenyénél, szóval minden nagyobb szabású művészi vállalatnál a felállításkor ezt a módját gyakorolták s csak ritkán fordult elő pár év előtt a Bülow vezetése alatt vendégzerepelt *Meinngemi Zenekar* koncertjei, majd pedig *Nikisch* által dirigált *Filharmoniai hangverseny* alkalmával, korábban pedig a „Slavianský” orosz dalársulatnak produkcióján történt meg, hogy a kiszélesített zenekari pódiumot a nagy terem estrádjára helyezték át. Itt játszik rendszeren *Paderewsky, Sauer, d'Albert, Kubelik, Burmester* is. Eddig tehát kétféle módon próbálták meg, miként lehetne a *Vigadó* nagytermének akusztikai viszonyain javítani. *Mascagnin*ak között levő hangversenye egy újabb kísérletre indította *Dunkl* Norbertet, az estély rendezőjét. Megpróbálja, milyen hanghatása van a zenekar játéknak, hogyha a nagy pódiumot beállítja az oldalulósóba, az úgynevezett (Seitzer) kékörfolyósóba, amely alacsonyabb lévén a teremnél, kell hogy tisztábban, érthetőbben közvetítse a hangot. mintha a zenekart a régi helyen állítaná fel. E mellett látható lesz minden oldalról a karmester és zenekar. miután a széksorok körben lesznek elállítva. Zenei körökben nagy érdeklődéssel néznek a kísérlet elé.

**** Zilahy Gyula buosnja a Telefon Hírmondótól.** *Zilahy Gyula*, az aradi színház új igazgatója, nyolc évén keresztül volt a beszélőújság hangverseny-igazgatója. Tegnap rendezte ott utolsó hangversenyét, melyen a fővárosi művészvilág előkelőségei vettek részt. Úgy a szerkesztőség, mint a művészek lelkesen ünnepelték *Zilahy* kit a Hírmondó nehezen fog pótolhatni, épp úgy, mint a Nemzeti Színház megérzi távozását. *Zilahy* e hó végén buoszujk a fővárosi közönségtől. Tóth Kálmán rég nem adott vigjátékában, *Király házasodik* Koppai Imrétől játszza el. Ebben a szerepben lépett föl *Zilahy* először a Nemzeti Színházban.

MŰVÉSZET.

□ **A Festetich-gyűjtemény.** A néprajzi muzeumban tegnap igen érdekes gyűjtemény kiállítását nyitották meg. A gyűjtemény anyaga gróf *Festetich* Rudolf adománya s a Csendes-óceán szigetvilágáról ad igen érdekes képet. Gróf *Festetich Tolna* nevű yachtsján nagy utazást tett a Csendes-óceán s ez utjáról legközelebb tudományos leírást fog adni. Az érdekes gyűjteményről *Jankó János*, a muzeum tudós igazgatója, igen értekes leírást adott ki.

Gróf *Festetich* Rudolf gyűjteménye Polynézia és Melanézia primitív kultúráját tárja fel. *Jankó* szerint hatvan darabot tartalmaz Polynéziáról és pedig a *Hadi-, Peryhn-, Rakabanga-, Manahiki-, Tahiti-, Tabuai-, Cook-, Samoa- és Ellice-sziget-csoportokról.* Ez tehát nekünk alapvető gyűjtemény, mely főnökbuzogányokból, ténédárdákból, csónakmintákból, evezőkből, tapakból és tapaverőkből, fonott szőnyegekből, övekéből, taragott botokból, kőbaltákból, íjjakból, kagyló-nyakláncokból, tollidiszkekből, kala-

pokból, ivópoharakból, egy dobból és egy cápahorogból áll. A gyűjtemény legnagyobb része Melanéziából származik, úgy hogy ezzel a gyűjteménnyel s a *Biro* Lajos új-guineai gyűjteményével egész Melanézia néprajzát fölűntető tárgyai vannak. A Melanézia sziget-csoportról a *Bismarck, Admirális, Salamon* és *Santa Cruz* szigetekről származó tárgyak vannak képviselve a gyűjteményben.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **A kert.** Gazdag tartalommal, hasznos szakbeli tudnivalókkal és érdekes illusztrációkkal jelent meg *A kert* című kertészeti szaklap 7. száma. A lapot *Mauhinér Odón* szerkeszti kiváló szakértelemmel. Konyhakertészet, gyümölcsészet, díszkertészet, méhészet, lugas, gép és eszköztár, a főbb rovatai a kitűnő újságnak, amely a kertészet minden ágát felöleli. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: VII. Rottenbiller-utca 33.

○ **Regény a tragédiából.** Tudvalevő, hogy *Sardou Theodora* című tragédiája lázba hozta színrekerülésekor egész Páris s egymásután négy százszornál többször adták elő. *Botzár* híres görög író segítségével nemrégiben *Sardou* regényét irt ebből a drámából s a közönség rég nem fogadott olyan érdeklődéssel valamit, mint ezt a munkát. Az *Uj Idők* nek sikerült megszerezni ennek a nagy műnek fordítási jogát s e heti számban megkezdte a regény közlését. *Herczeg Ferenc* lapjának legújabb száma egyebekben is igen gazdag: *Horkayné* az ó bájos, de igazságos, csipős hangján cseveg a hét eseményeiről, *Molnár Ferenc* folytatja regényét, *Benedek Elek, Tábori Róbert* novellát, *György Ilona* elbeszélést, *Lyka Károly* művészeti cikket, *Czobel Minka* verset irt stb. Illusztrációi közül megemlíjük: a *Kossuth mauzóleumról-közölt* hat, az alagi lövésznyírl három képet, *Dahl J.* festményét, *Ipoly Sándor* rajzát, három párisi divatképet és az eb-kiállításról hozott két képet. Az *Uj Idők* előzetési ára negyedeven 4 korona. Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal *Andrássy-ut* 10. szám.

A váltóláz.

Budapest, április 6.

Közegészségügyi szempontból kiváló fontosságú a malária pusztítása ellen való védekezés. Ezt a jelentős ügyet szolgálja dr. *Hollaender Hungónak* a malária-kérdés jelen állását tárgyaló, most megjelent szakmunkája, amelynek hasznosságát és értékét a kormány is méltányolta; a hatósági orvosok között ugyanis mintegy ezer példányt szétosztattak a könyvből. Ez a munka új oldalról világítja meg a kérdést, a szunyog-elméletet tárgyalja széles körű tekintettel és hazai közegészségügyi viszonyaink helyes figyelembe vételével. Mindenképpen aktuális ez a munka. Ha a bácskai parasztot megkérdezzük, hogy érzi magát, azt feleli: — hát! Istennek nincsen semmi bajom, csak a hideg lel mindig. Ez a példa is bizonyítja, hogy általános veszedelm ellen kell védekezni, ha a malária ügyét kellő módon méltatják a közegészségügyi faktorai. Helyes intézkedés tehát, hogy a könyvet a kormány az egészségügyi szakközegeknek ingyen küldi meg. Felhívja ezek figyelmüket a külföldön elért nagy eredményekre. A modern malária kérdés teljes ismeretét tárgyaló könyvnek ajándékozásával a kormány a humanizmusnak nagy szolgálatot tett s a közegészségügy előréha adásának hatalmas impulzust adott.

A malária mérgét eddig a mocsarak kigőzölgésében, más tudósok a vízben, majd mások a talajban vélték fölfedezni. A pástörök ják tetején aludtak, a nép alakait sűrű hálóval vonta be, a jait becsukta, hogy a szörnű betegségtől meneküljenek és öszlönserüleg az ártalmas szunyogok csipéseitől igyekeztek szabadulni. A tudósok azonban e sikeres védekezés eredményeit különböző levegő-áramlás, víz, éjszaki és déli szél elméletekkel igyekeztek megmagyarázni. A malária elméleteknek is egész raja keletkezett s az elméletek bizonyítására kötetekre menő malária irodalom támadt. A szunyog-elmélet plauzibilitásával és egyszerűségével az összes többi elméletét és az ezekből folyó hatósági s magán óvintézkedéseket halomba döntötte.

A váltóláz mérgét ez új elmélet szerint a szunyog az embervérével szívja magába s fertőzve rá száll egy egészséges emberre, megosipi s ezzel a mérget áldozatába beoltja. Így gondoskodik a természet a váltólázás betegét folytonos szaporításáról. Ha egy fertőzött szunyognak sikerült áldozatát megcsipni, a csecsemő épp úgy váltólázás lesz, mint a hatalmas termetű atléta. Ezért lett váltólázás a római *Campagna* mocsaras szunyoglepte vidékének aprajánagyja s ezért menekedett meg a szunyogmentes hegyvidéken lakó csemete is.

Három angol 1898-ban az egész nyarat a Róma mellett levő szunyoglepte ingoványos helyen, egy dróthálóval készítet ketrecben töltötte. Jóllehet, az egész vidék váltólázás, bennszülöttek, utasok a beteg-

séget nem kerülhették el, a szunyogelmélet követelte óvintézkedéseinek megfelelően védekező angolok maláriamentesek maradtak.

Az új tan a régi elméleteket felforgatta. Évszázados talaj-, levegő-, víz- és szélvizsgálatok kútaival és fáradalmi veszték kárba. *Manson*, tudós angol professzor, ki az új tan fölfedezése előtt szintén más teoriának volt előharcosa, *Roma Campagnájára* utazott, egy maláriás szunyogot fogott, *Londonba* vitte, aztán a fára bocsájtotta és az éhes szunyog a fiut megcsipte. A szunyog nem vallott kudarcot, társait s országát méltóan képviselte: a malária-immun angol arisztokrata épp oly váltólázát kapott, mint a római misera plebs vagy akár a bácskai paraszt.

A könyvmaláriáról szóló szakszerűsége mellett a laikusnak is élvezetes olvasmány. A kormány a mű megvásárlásával abbéli célját, hogy a betegség jelen állását, kórtokozóját szakközeggeivel megismeresse és ezáltal a szándékoit óvintézkedéseknek behozatalára a talajt megfelelően előkészítse, feltétlenül elérte. A magyar orvosi kar ügybuzgalmát és tudományosságát ismerve, a reformtervezet egész seregében változhat nemcsak a kormány.

A betegség ellen való védekezés egy másik és nem kevésbé fontos módja a nép kioktatása. Az orvosok kioktatása nem elégséges, a néppel kell a betegség veszedelmességét, a mérőnek a szervezetre gyakorolt gyengítő hatását megismertetni. Olaszországban népszónokok hirdetik és terjesztik az új tan és a szunyogok ellen való küzdelemnek rövid idő alatt nagy eredménye van. Magyarországon e nyavalya nem kevésbé pusztít mint Olaszországban. A szunyogok petéinek tenyész-fészke az egészégre különben is ártalmas sekély mocsarak lecsapolása, megtisztítása, az egészégre üdvös fásítás minél szélesebb körben való terjesztése, a szunyogok inváziójának megállítását annyira elősegítő erdőségek fölszabóztatásának megszüntetése s főleg a betegségnek népszerű ismertetése: ez az a feladat, melyet mielőbb teljesíteni kell.

Feltétlen elismerés illeti a belügyminisztérium közegészségügyi osztályának ez ideifőnökét, dr. *Chyzer Kornél* miniszteri tanácsost, aki a maga erejére támaszkodó orvos kiváló tehetségét felismerte, a mű megírására buzdította s növelte és méltányolta ezzel egy törekvő tehetség kiváló ambícióját, kitől a tudomány még sokat várhat.

Dr. Semlyó Nándor.

Nyilttér.

35%
nél olcsóbban adatik el, hat óráig engedélyezett
végeladás
alkalmából, az „Angol divathoz” című férfi- és női ruhaköröskedő Károly-körút 16. órási nagy áru-ruktár.
Uj Demokratá öltönyök
új kamgato- vagy grafi-azsúvből
16 korona.

THE MUTUAL

n-yorki életbiztosító-társaság.
A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága
Tiszán a kölcsönösség elvén alapszik.
Utánizetési kötelezettség nélkül.
Részvényesek nincsenek.
Összes vagyon 1901. december 31-én
1,828,181,200-36 frank.
Biztosítási állomány 1901. december 31-én
6,443,021,249-27 frank.
Magyarországi főigazgató: *Budapest, IV., Károly-körút 26.*

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT.

Alagi lövésznyek. A jámbor idegen, kit sorsa ma délután két óra felé a *nyugati pályaudvar* felé vitt, megdöbbenve tapasztalhatta, hogy néprándorlás van. *Budapest* apraja-nagyja kifelé igyekezett *Alagra* s a vasuton ugyancsak boldog volt, aki ülőhelyhez jutott. Vasárnap volt az alagi meeting utolsóelőtti napja s így érthető a nagy igyekezet.

Mindenki vissza akarta nyerni elvesztett vagyonkáját s ma alighanem sikerült is, mert csupa javorít jött be. Az első versenyben egy kis baleset is történt. Pfeifer urlovás lepottyant nyergéből, de semmi baja sem esett. Különböző pedig nagy volt a fogadási kedv s zajos éljenzésekkel köszöntötték a győzedelmes favoritákat. A versenyek részletes eredménye:

I. Cserháti handicap. Díj 1200 korona, távolság 2000 méter. Báró Liptay Béla **Vilhelmsen** (Horthy Sz.) első, Mr. White Latorja (Horthy J.) második, Jankovich-Bésán Fizesse (Szemere) harmadik. Azután Contreminur Kicsoda, Brianza, Batidor. Totalizátor: 10: 56. Helyrelogadások: I. 50: 76, II. 50: 86, III. 50: 74.

II. Eladók versenye. Díj 1000 korona. Távolság 1200 méter. Jankovich-Bésán Gy. **Kendősője** (Kendefly) első, Jóny F. száz. Divonneje (Hagelin) második, Folberth I. fhd. Quäckerje (Tulaidonos) harmadik azután: Lejda Cap Martin Roulade, Margarín, Sans corsets. Totalizátor: 10: 58. Helyrelogadások: I. 50: 74, II. 50: 62, III. 50: 62.

III. Maritta akadályverseny. Díj 3000 korona. Távolság 400 méter. Geist G. **May beje** (Maohan) első, gr. Teley L. Cioja (Pecina) második, Foiberth J. fhd. Juratusa (Rosack) harmadik. Jóny F. száz. Perezce (Fejes) negyedik. Totalizátor: 10: 20. Helyrelogadások: I. 50: 64, II. 50: 98.

IV. Igazgatósági akadályverseny. Díj 1800 korona. Távolság 3200 méter. Gr. Teley L. **Famulna** (Perse) első, Geist G. Rozmaringja (Krause) második, Mr. White Cherupja (Horthy) harmadik. Totalizátor: 10: 19.

V. Triviál gátverseny. Díj 1500 korona. Távolság 2600 méter. Mr. Lambton **Merése** (Moritz) első, Liptay B. Ex lexe (Fejes) második. Aresin Patton Azértise (Csompora) harmadik. Azután Moderne. Totalizátor: 10: 27. Helyrelogadások: I. 50: 74, II. 50: 96.

VI. Nagyaronyi éj. Díj 1200 korona. Távolság 1600 méter. Rohonczy G. **Küzdője** (Horthy) első, Mauhner V. Fantasinja (Perse) második, Mr. S hon Tostija (Pejasevich) harmadik. Azután Szerencse, Fuss, Fakati, Raiking. Totalizátor: 10: 41. Helyrelogadások: I. 50: 72, II. 50: 78, III. 50: 75.

TÁVIRATOK.

Róma, április 6. A pápa ma a biborosokat fogadta. A szent kollégium legöregebb tagja, **Oreglia** biboros üdvözölte a pápát jubileuma alkalmából. A pápa megköszönte a szerencsekívánatokat, azután beszélgetett a biborosokkal.

Draguignon, április 6. A George Clémenteau nagy szótöbbséggel Var-megye szenátorává választották.

Prága, április 6. Dr. Schödl szemorvos, egyetemi tanár, udvari tanácsos ma reggel meghalt.

A háborgó Balkán.

Konstantinápoly, április 6. Ipekte, ahol mint már jelentettük zavargások törtek ki, két zászlóalj katonaság ment. Ide érkezett hírek szerint a hó 2-ika óta Mitrovicával és Novibazárral megszakadt a forgalom. Mind a két városban nagy a rémület. A bazárok zárva vannak. **Novibazárban** a kájmekám a citadellába menekült, a konakot és a táviróhivatalt lazadók tartják megszállva. **Semzi** basa tábornok egy lovasezreddel elindult Bistínából, hogy a nyugalmat helyreállítsa. A portán kijelentik, hogy a zavargások csak helyi természetűek és hogy a rend helyreállítása ma vagy holnap várható.

Igazságot követeltek!

Páris, április 6. **Loubet** elnök, aki a husvéti ünnepekért családja körében Montferrandban töltötte, ma délelőtt érkezett vissza Párisba. Amint az elnök a pályaudvart elhagyta, hogy az Elysée-palotába hajmasson, egy ember odalépetta kocsijárhoz és azt kiáltotta:

— Igazságot követeltek!

Az embert rögtön letartóztatták. Konstatálták, hogy számítást és üldözési mániában szenved. Töltött revolvert találtak nála, amelylyel állítólag magát akarta agyonlőni. A rendőrségi fogház betegosztályába vitték.

Hajórajunk olasz vizen.

Róma, április 6. **Prineti** külügyminiszter és **Morin** haditengerészeti miniszter ma meglátogatták **Ripper** ellentengernagyot. Este az osztrák-magyar nagykövetségen **Ripper** tiszteletére 24 terítékű ebéd volt, amelyben **Prineti** és **Morin** miniszterek, **Malvano** tengernagy és több udvari méltóság vett részt. **Ripper** ellentengernagy holnap báró **Pasetti** kvirináli nagykövet társaságában Nápolyba utazik.

A francia választások előtt.

Páris, április 6. **Barthou** volt miniszter és **Deschanel**, a kamara elnöke, ma itt tartott választógyűléseken beszédet mondtak. **Barthou** a nacionalisták és

kollektivisták ellen irányuló republikánus koncentráció mellett kardoskodott. **Deschanel** erős liberális politikát akar és határozottan ellátta a szocialista tanokat.

KÖZGAZDASÁG.

A cukorkérdés. A brüsszeli nemzetközi cukorkonferencia befejezte után az Országos Magyar Gazdasági Egyesület azzal a kérelemmel fordult a kormányhoz, hogy a cukorkivitelit juttalmak megszüntetésére és a cukorkormánykészesítésére vonatkozó nemzetközi egyezmény által a cukorrépa-termétek és a kukorica számára létrejött új helyzet megbeszélése és az érdekelteknek erre vonatkozó nézeteik és óhajataik kifejtése céljából az érdekképviseletre hivatott testületeket értekezletre hívja össze.

Darányi Ignác földmívelési miniszter, a pénzügyminiszterrel egyetértőleg, készséggel sietett eleget tenni e kérelemnek, összehívta az értekezletet, mely — az összehívó miniszter előszöve alatt — a földmívelési minisztériumi tanács termében ma, vasárnap délelőtt tartotta meg ülését.

Részvettek abban az érdekeltek három szakminisztérium képviselői, és pedig a pénzügyminisztérium részéről **Topke** Altréd államtitkár és **Teleszky** miniszteri titkár; a kereskedelemi minisztérium részéről **Dró Tamás** miniszteri tanácsos; a földmívelési minisztériumból nemeskéri **Kiss** Pal államtitkár, **Ottlik** Iván miniszteri tanácsos, **Tervey** Imre osztálytanácsos, **Deiminger** és **Juhász** kincstartó jószágigazgatók, **Krick** felügyelő és **Károly** tanár; továbbá **Hatvany** József, mint a brüsszeli konferenciára kiküldve volt szaktanácsadó. Az érdekeltek képviselőiben pedig: az Országos Magyar Gazdasági Egyesület részéről **gróf Desseffy Aurél** egyetemi elnök; **Pallavicini** Ede ögróf, báró **Harkányi** János, **Otoska** Béla és **Kubinek** Gyula; a magyar cukorgyárosok országos egyesülete részéről: **Hatvany-Deutsch** Sándor egyetemi elnök, báró **Haupt-Stummer** Lipót, **Kornél** Zsigmond, díszzegei **Kuffner** Károly és **Patzenhofer** Rezső; az Erdélyi Gazdasági Egyesület részéről **Eber** Ernő egyetemi segédtitkár; s végül mint jegyző **Koos** Jenő miniszteri jogalmazó.

Az értekezleten a meghívott érdekeltek közt beható, s a dolog természetéből folyólag bizalmas jellegű eszmecsere folyt a napirenden lévő fontos kérdés fölött, melynek során igyekeztek cukorrépa-termelésünk és cukorparunk helyzetéről hű képet adni, a kormányt óhajataik felől behatóan tájékoztatni.

A tanácskozás befejezte után az elnök földmívelési miniszter köszönetet mondva az érdekelteknek — különös megnyugvással konstatálta azt az ürvedetes összhangot, melyet az itt érdekeltek különböző termelési ágazatok faktorai közt ezáltal is észlelni alkalmá volt és biztosította róla az érdekelteket, hogy a kormány a legbiztosabb jókerattal fog igyekezni ezen nagyfontosságú termelési ág helyzetét a változott viszonyok közt is a lehető legjobb képet elviselhetővé és ennek további fennállását lehetővé tenni.

Az érdekeltek, köszönetet mondva az elnök földmívelési miniszternek, hogy alkalmat adott nekik óhajataik tüzetes kifejtésére, láthatólag megnyugodva távoztak az értekezletről.

Vásárosnok. **Vámos** és **Bruszt** hatósági közvelelők üzleti heti jelentése. A jelentésünk tárgyát képező három utolsó nap forgalmáról kevés a jelenteni valónk. Mérsékelt hozatalok és nyugodt vételkedv tellemezték az üzletet, mely ilyképpen nem ültette a kívánt nagyobb arányokat. Vidéki hus kis tételekben érkeztek: a jó minőségű marhahus kilójáért 80—92 filléres ár értünk el, míg borjúk kilójáért bőrtől 70—76 fillért fizettek. Szalonna nélküli sertésahus naponta érkezik waggontételben Szerbiából; magyar szalonnás áru 90—96 fillérral van forgalomban. Füstölt húsmentiek olcsó árakon lassan fogytak. Elő baromfi tartott árakon kelendő. Vágott poulardok keresettek, elsőrendű vágott liba 120—126 filléren talál vévökre. A tojás piac már nem igen mozgalmas és most tulajdonképpen a mérséte való elrakás céljaira vásároltak. Az ár 55 koronáig hanyatlott, s csak nagyobb tételi egyöntetű árúrt volt ma 56 korona elérhető ládánként. Erdélyi áru 54 korona. Vajban még mindig érezhető a hiány, úgy, hogy teavaj a husvéti árakat tartja. Turó legyenesen olcsóbb. Diót nagy tételben 81 koronával adtunk el. Rózsaburgonya waggontételekben 4.—4.25 korona mázánként.

Vetőmagvak. **Mauthner** Ödön tudósítása. Az üzlet az ünnepek után igen megléngült, mihez a néhány nap óta beállt valódi tavaszi időjárás is nagyban hozzájárult. Különbözően erős érdeklődés mutatkozott megbízható lucernamag iránt, melynek ára ugy küll, mint belöldön rohamosan fölébb szállt. Amerikai eredetű, valamint régebbi lucernamag alig jött figyelembe és nehezen volt elhelyezhető. **Vörösherenag.** Jóllehet a forgalom gyengült, mégis hasonlítottanul élénkebb még most is, mint a múlt év hasonló időszakában. Magyar eredetű, legelsőrendű minőségű mag félig-meddig fogytán van és már is kezdenek Ausztriából hegyvidéki árut, mely ez idén kiváló szép, behozatni. **Répagam** az ismertebb fajokban erősen keresettek, egy nagyobb tétel impregnált mag Oroszországba adatott el. **Muharmag** kiváló csiraképességgel áru magasabb árakon kelt el. Ez idén gyenge, 40—50 százalék és azon alóli csiraképességgel bíró muharmag nagy mennyiségben van kereskedőknél és ezért rend-

kívül ajánlatos az elővigyázat és annak kikötése, hogy a szállítandó magnál legalább 85 százalék csiraképesség szavatoltassék, mert jó vetőmagnak legalább is ennyivel kell bírni. **Fümagvak** tovább is igen élénken kerestettek valamennyi fajban, de különösen rétreke. legelőkre és pásztira való keverékek. **Bükköny** nyugodtabb irányzatú, valamint baiticum.

Jegyzések 50 kilonként Budapesten: **Vörösherenag** 50—60. lucernamag 68—75, muharmag 13—14, tavaszi bükköny 8—10, baiticum 12—13 korona.

Szeszültel. (A *Budapesti Napló* tudósítójától.) Az első fél év forgalmáról szóló hivatalos kimutatások szerint a belöldi szesz készletét 295.000 hektoliterre ruhtak, a campagne elején 165.000 hektoliter szesz volt az országban, a szaporulat tehát 130.000 hektoliter 6 hónap alatt, ami termédek sok. A forgalom állandóan gyöngye. Mai árak: finomított szesz nagyban 143—143½, kicsiben 144—145, denaturált szesz nagyban 31—31½, kicsiben 32—33 korona, hordóval együtt helyben.

Liszt. (A *Budapesti Napló* tudósítójától.) A hosszabb időn át tartott üzletlenségét végre az elmúlt hét végén ürvedetes élénkség váltotta fel. A helybeli vevők tekintélyes mennyiségű lisztet kötöttek s amennyiben a buzapiac szűrlársága is beáll, ugyanazt remébejtjük a vidékiektől. A liszt árait tekintve, ha azok nem is magasabbak az előző hetinél, malmaink mindenesetre legalább teljes követeléseiket érték el, de valóságn, hogy a felénkülést áremelés fogja követni.

A külföldről érkező megrendelések korántsem kielégítők, a takarmánycikkek irányzata változtatlan. Átlagos budapesti jegyzések 50 kilogrammonként zsákostól:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6
Ar kor.	14.80	14.40	14.10	13.60	13.40	13.10	12.90
		7	7½	8			
		11.40	10.90	6.—			
	Finom korpa:			Goromba korpa			
Ar:	korona	4.00				5.—	
	Dara:		AB			C	
			16.60	14.60			

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

D. Z. Az ön kis vigjátékát szabadjon a következőkben, immár tízezerszer fölfejténünk:

I. fölvonás.

Borbála szerelmes Sándorba. Sándor szerelmes Borbálába. Sándor azonban szereti a novellákat, melyekből azt olvassa, hogy Borbálát illik féltékenyvé tenni. Ez a legénykedéshez tartozik. Sándor tehát udvarolni kezd Saroltának, aki persze jó barátja Borbálának. A fölvonás vége: Borbála megharagszik Saroltával, ellenben Borbála még mindig szereti Sándort, Sándor még mindig szereti Borbálát. Hogy az eset még boldogabb legyen Sarolta is szereti Sándort, sőt Sándor is csinosnak találja Saroltát. Evvel a keveredétt szerelemmel végződik Sándor legénykedése s az első fölvonás.

II. fölvonás.

Sándor kibékült Borbálával, aki szintén kibékült Sándorral, de nem békül ki Saroltával. Sarolta most gyűlöli Sándort is, Borbálát is. Sándort, mert szereti, Borbálát mert az meg Sándort szereti. Ebből tragédiának kell lennie. Csakhogy, akik ennyi szeretkezésre ráérnek s ennyi gyűlölettel tudnak foglalkozni, azok rendszeren vigjátékot élnek át. Borbála is novellákat olvas s abból tudja, hogy Sándort illik féltékenyvé tenni. Ez a szerelemhez tartozik. Borbála tehát haza kísérteti magát Ernővel, aki persze jó barátja Sándornak. A hazakisérés karofogva történik, amiből természetesen a következő helyzet áll elő: Borbálára orrol Sándor Sándor orrol Ernőre, Sarolta pedig körülvérvé néz Sándorra. Sándor párbajt akar vívni Ernővel s a tüprengéssel ér véget a második fölvonás.

III. fölvonás.

Eddig ön csinálta a két fölvonást. A harmadikat mi csináljuk s ajánljuk figyelmükbe:

Ernő most tegye féltékenyvé Borbálát s szeressen bele Saroltába. Sarolta eleinte bosszúból, később igaz szerelemből viszonzozza Ernő érzéseit s legyen belőlük egy pár.

Sándor bocsásson meg Borbálának, amiért Ernővel karofogva sétált. Borbála bocsáson meg Sándornak, amiért Saroltának kiruzált s amiért vele táncolta a második négyest. Ily módon szeressék egymást s legyen belőlük is egy pár. Ernő és Sándor ne párbajozzanak, mert ilyesmiért nem érdemes. Béküljenek ki.

Borbála és Sarolta ellenben maradjanak haragosai egymásnak, nehogy asszonykorukban újra vigjátékokba kergessék bele a férjüket.

Itt a függöny gürdüljön le. Ilyen vigjátékokat már Ktsfaludy óta nem írnak. Arra a kérdésre, hogy ezt a témát ne dolgozza-e föl novellának, azt feleljük:

hogy ezzel a megoldással, melyet ajánlottunk, csakis vigyázatra való témát látunk benne. Az igaz, hogy az aztán igen kitűnő válhatik belőle, főleg ha még egy párt tudna a végén összeházasítani.

Régi előfizető. Mivel ember nem nézi le az embertársát, aki becsületos munkával keresi a kenyerét. Az embert elvégre is nem a foglalkozása, de a karaktere teszi, Ostoba gőg az amely csak a diplomás emberekben keresi és tiszteli az urat.

H. K. Budapest. Ha a fogadás valamely határidőre történik azt megelőzőleg bármelyik író visszalephet, a nélkül, hogy előírása kifogásolható volna.

Budapesti. A Budapesti Naplónak nem volt és jelenleg sincs Lőb Ernő nevű munkatársa.

Sorsjegyek.

L. S. Salgó-Tarján. 4233-45. sz. Tiszai sorsjegye 240 koronát nyert. — W. Zs. Budapest.

5212-43. sz. Bazilika sorsjegye 12 koronát nyert a törlesztési huzáson. — K. K. Sorsjegyeire kölesönt Szalai és Társa bankházánál Erzsébet-körút 12. sz. alatt kaphat. — B. L. Sóvár. 1664-62. magyar vöröskereszt sorsjegye 12 koronát nyert a törlesztő huzáson. — B. I. M.-Vári. F. M. T.-Várkony. Dr. S. I. Sopron-Beléd. Sz. S. Vágfalva. B. B. B. F. P. Nemes-Fanu. H. Zs. Eares. 206.500. számú előfizető. Sorsjegyük nem nyert.

Szalai és Társa bank és váltóüzlete a m. kir. szab. osztálysorsjegyek főtulajdonosa Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. Vesz és elad sorsjegyeket, értékpapírokat és állam papírokat a napi áron, elad sorsjegyeket részlet-hizetésre, előlírta a sorsjegyek huzásait, beváltja a kisorsolt sorsjegyeket és az esedékes szelvényeket. — Pénzkölcsönt nyújt mindennemű sorsjegyek és értékpapírokra.

Napirend.

Napló: Hétfő, április 7. — Római katolikus: Epifán p. — Protestáns: Epifán. — Görög-ország: (március 25.) Gyümölcsoltó B. A. — Zsidó: Veadar 29. — Nap két: 5 óra 11 percek. — Nyugszik: 6 óra 21 percek. — Hold két: 4 óra 24 percek éjjel. — Nyugszik: 3 óra 13 percek reggel.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor. Osztálygyűlések húsz óra d. e. 9 órakor.

Tavaszi vásár a városligeti műcsarnokban d. e. 9-10 óráig délután 4-ig belépődíj 1 korona.

Nemzeti Szalon tavaszi árlata d. e. 9 óráig este 8-ig. Belépődíj 50 fillér.

Nemzeti Múzeum. Természettudományi tár. Nyitva délelőtt 9 óráig délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődíj mellett tekintethetők meg.

Országos Képtár zárva.

Iparművészeti múzeum zárva.

Technológiai iparmúzeum délelőtt 9-1-ig.

Mezőgazdasági múzeum zárva.

A „Közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről” szóló törvényjavaslat, melyet a miniszterelnök, m. kir. belügyminiszter ur 6 nagyméltósága a törvényhozás elé terjesztett, rövid időn belül törvényvéssé lesz.

E törvényjavaslat a vármegyei, törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városai, valamint a községi pénzkézeldés és számvitel törvényével, az eddigi fennállott rendszert lényegesen módosító irányelveket tartalmaz. A beállandó változás nemcsak magán az irányelveket jelző rövid törvényen, hanem ennek részletes végrehajtási rendelkezéseit foglalja magában. A pénzkézeldés és számvitel tárgyában kiadandó részletes szabályzatok nem hagyhatják figyelmen kívül az állami számvitelnek az 1897. évi XX. t.-cikkben s ennek végrehajtási utasításában leírt szabályait; ezekkel harmonizálni kell, ugyanígy, hogy ezeknek ismerete nélkül, okai, következményeik s vonatkozásaikban meg nem érthetők.

Az alább megjelölt munka az egyedüli, mely az állami számvitel egész anyagát s a vele összefüggő tudnivalókat tankönyvszerű tárgyalás nélkül, a gyakorlati használatra alkalmas alakban adja az érdekeit körnek rendelkezésére.

Az állami számvitelről szóló 1897. évi XX. törvénycikk

annak története, indokolása és

végrehajtási utasítása.

Második kiadás.

Második kiadás.

Közrebozsátja Dr. FALUSSY GUSZTÁV, magyar királyi számvevőszéki iroda-igazgató.

A mű tartalmazza a számviteli törvény történetét, a törvényjavaslathoz az állami számvevőszék által adott indokolást, a törvényjavaslatnak képviselőházi és főrendiházi tárgyalásait, a szentesített törvényt, ennek végrehajtási utasítását, e kettőt összefűző egymásra való hivatkozásokat, tájékoztató jegyzeteket, a törvényt és végrehajtási utasításnak közös, betűsoros tárgymutatóját s függelékkel a jogszabályi biztosítékokról szóló utasítását, az állami alkalmazottak illetményeinek szabályzásáról szóló 1893. évi IV. — és az állami tisztviselők stb. nyugdíjazásáról szóló 1885. évi XI. t.-cikket, jegyzetekkel; továbbá az állami alkalmazottaknak hivatalos kiküldetését és alközlőközléseiket alkalmával járó illetményekről szóló szabályzatot s egyéb fontosabb tudnivalókat.

Ára 9 korona.

Kapható az „ATHENAEUM” könyvkiadó-hivatalában (Budapest, Kerepesi-ut 54. szám alatt) és minden könyvkereskedésben.

Advertisement for Starbomgarm Emilia hair cream. Includes testimonials from various women like Tek. Csillag Anna, Kérem kioldjon jó kenőcséből, and others, praising the product's effectiveness for hair care.

Advertisement for 'En Csillag Anna' hair cream. Features a central illustration of a woman in a long dress holding a flower. Text describes the cream's benefits for hair growth and health, mentioning its use by many women and its availability in various forms (1, 2, 3, 5 ft).

Advertisement for 'Csillag Anna' hair cream, BECS, I., Seilergasse 5. BERLIN, Friedrichstrasse 56. Includes testimonials from women like Tek. Csillag Anna, Kérem kioldjon jó kenőcséből, and others, praising the product's effectiveness for hair care.

Advertisement for Starbomgarm Emilia hair cream, featuring testimonials from women like Tek. Csillag Anna, Kérem kioldjon jó kenőcséből, and others, praising the product's effectiveness for hair care.

M. Kir. Operaház.
Hétfő, 1902. április hó 7-én.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Hétfő, 1902. április hó 7-én.
Hamlet, dán királyfi.

Tragédia 5 felvonásban, írta Shakespeare. Fordította Arany János.

Személyek:
Claudius Szacsavay Rosenkranz Latabár
Hamlet Mihályfi Guildenstern Dezső
Horatio Pálfi Osrik Harmath
Polonius Vizvári Marcellus Hetényi
Laertes Horváth Gertrud Fáy Sz.
Voltimand Narcisz Ophéllia Török I.
Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Hétfő, 1902. április hó 7-én.
Fifin.

Operett 3 felvonásban. Írta és zenéjét szerzelte dr. Schwimmer Aurél.

Személyek:
Pitkins Sziklai Hopkins Mátrai
Mary Lányi A felesége Sziklainé
Harry Ráthonyi A leánya Mezel
Turtle Sam Szilágyi Kitty Tomcsányi
Michel Palásty Brown Deli
Fifin Fedák Betty Almásy
Kezdeté 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.
Hétfő, 1902. április hó 7-én.
A zsába.

Böhözát 3 felvonásban. Írták Hennequin és Duval. Fordította Molnár Ferenc.

Személyek:
Barisard Góth Leubois Balassa
Colotte Pécsi P. Zenobia Hegedűsné
Leclapierné Nikó L. Théodore Tanay
Marcinelle Hegedűs Sophie Bálint
Suzanne Haraszthy Casimir Gyöző
Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.
Hétfő, 1902. április hó 7-én.
Egy görbe nap.

Énekes bohózát 3 felv., dalokkal és táncokkal. Írták Caicsery Bors és Tsa. Zenéjét részben szerzelte Barna Izsó.

Személyek:
Borsszem J. Dezsőfi Tarjagos Szerdahelyi
Wewrewshyegyi Németh Dicsőfi Deli
Leona Krecsányi Sanyaró Vendel Ujvári
Izolda Dory M. Tojáss Dániel Szabó
Krazelhuber Kovács M. Hombrár Horváth
Krasznahubay Szirmai Rendőri Tollagi
Monokles báró Sümegi Tüzöltő Kenedich
Mokány Berci Kis M. Elsa Harmath
Bukovay Kovács K. Juci Blaha
Kezdeté 7 1/2 óraker.

VÁRSZÍNHÁZ.
Hétfő, 1902. április hó 7-én.
Szentgyörgyi István bucsufelélével.

A pillangócsata.

Színmű 4 felvonásban. Írta Sudermann Hermann Fordította Maklusz Miksa.

Személyek:
Hergentheimné Lubrinac Vogel Vilmos Rubes
Elza Horváth Winkelm. Szentgyörgyi
Laura Várnay Max Binari
Rózsiika Mézáros Keszler Janovics
Kezdeté 7 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.
Hétfő, 1902. április hó 7-én.
A sport.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.
Minden este: 8

Luna asszony

Lincke Pál nagy víg operettje
Milla Barry, Mariot,
Haumann főléptével

TARKA SZINPAD

kittű műsorral.
Chassino
az Arnyék-művész.
és a nagy Áprilisi műsor.

A Műteremben reggel 5 óráig Vörösi Elek előadásokra hangversenyek.

Millstatt, tó-fürdő,

Karintiában,

egy órányira Spilal vasúti állomástól a Dráva mellett, az ország legkedveltebb nyári üdülőhelyeinek egyike, van két orvosa, gyógyszerára, naponta 4-szeri postaállókötése, sürgőnyhivatala, nagyon egészséges, lajnha és amellett még sem meloz éghajlat, kiltűző forrás, szép sétányai, árnyékos parkja és tullevelü erdő, völgyei, nyilvános lajn-tennis-játzóhelyei, villamos világítás, kellemes kirándulások a környékbe gyalog, gőzhajón vagy kocsi. nagyon jó, még a legközelebbi gyógyhelyek is megfellelő vendégül, valámint magánlakással házilag való főzéshez. Hűdög tengeri- és meleg kádfürdők, uszodák, csónakázás és hajózás. Felvilágosítás, prospektus és lakásjegyzék ingyen.

Millstatt közszégtől.

11550. sz. „Ujtások váltakozó áramu asynchron motorokon.“ 1897. aug. 5-től, 11245. sz. „Sokszoros kapcsolási rendszer.“ 1897. aug. 6-ról, 11547. sz. „Tekercselési elrendezés elektromos mérőműszerek számára.“ 1897. szept. 6-ról, 11341. sz. „Ujtás villamos blockbillentyűkőn.“ 1897. nov. 10-ről, 14653. sz. „Visszacsapózelep rotációs szivattyúk számára.“ 1898. aug. 29-ről, 21302. sz. „Önműködő beszélő átkapcsoló.“ Pótszabadalom a 11245. számú szabadalomhoz“ 1900. november 9-ről, ezen magyar szabadalmakra

vevők vagy engedményesek kerestetnek.

Szíves ajánlatok „W. N. 2237“ alatt Mosse Rudolfhoz Bécs, I. Seilerstraße 2. intézendők.

Nicolaus Heid Stockerauban 11700 számú
Eljárás kocsikerekkel küllőinek kovácsolt vasból készült kerékkoszorúval való biztos összekötésére

vevők vagy engedményesek kerestetnek.

Szíves ajánlatok „W. W. 2173“ alatt Mosse Rudolfhoz, Bécs, I. Seilerstraße 2. keretnek.

Titkos betegségek

gyógyítására e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel fertaknál és néknél: hughesöfolyást, nölyvagbajokat, bujakoros sebeket, syphilit, enek következményeit, makacs borbajokat és az önterőzésből támadt idegbetegségeket.

Weglopő az eredmény ferüni gyengeségnél (impotenti) egy fiatal, mint öregebb egyéneknél. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógy-szerek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz. (Bohánj-utca sark, I. emelet).
Bejártat a lépcsőnél. Kiltűző váróterem.
Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

A pénzviszonyokra való tekintettel elhatároztuk, hogy sorsjegyre és érték-papírokra az első 3 hónapra kamatmentes előleget adunk minden mátol fogva jelentkező új ügyfélnek. Helyben vagy vidéken bármelyik intézetnél elzalogosított sorsjegyeket kiváltunk és azokra nagyobb és olcsóbb — az első 3 hónapra ingyenes kölcsönt adunk, mely kisebb részletekben fizethető vissza. Kérjük a zálogjegy beiktudását. Felvilágosításal ingyen és készséggel szolgál a Hecht Bankház Budapest, Ferenciektere 6. és Erzsébet-körút 82. Titoktartást biztostunk

Nevelőnők
zene- és nyelvek tudásával, óvónői képességek elhelyeztetésével.
ötv. Nietschne Gerson Anna Átal Budapest, Erzsébet-körút 52.

Használt férőruhákat legmagasabb árban vesz Weisz Lipót, IV., Kristóf-tér 2. Kívánatra a vevő a helyszínén megjelenik.

Közpénzkölcsön Földbirtokokra
a becsérték háromnegyed részéig 4% ellenében 15—50 évi törlesztésre. Kiszásteri bírtokai és telekültői kivonattal küldendő be.
Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet, tulajd.: GURRÉ Ferenc.
Budapest, VI., Váci-körút 39. szám.
Főnyilalás óta közel 200 millió kor. kölcsönt konvertált.
— Alapítvatott 1890-ben. —

Megjelent!

EGY GÖRBE NAP

Énekes bohózát 3 felvonásban, tánczokkal.
Írták CSICSERI BORS ÉS TÁRSA.
Először adatott a Népszínházban 1902. február 8-án.

Fleissig Sándor
bank- és váltóüzlet VII., Erzsébet-körút 2

Sérvben szenvedők!
Ingeny és bérmentve küldök minden érdeklődőnek a servek keletkezése, kezelése és gyógyítására vonatkozó népszerű tudományos ismereteket, könyveket

KELETI J.
ortopédiai műintézet és cs. és kir. szab. sérvtől gyárban Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.

Oly uraknak, kik kenyelmos és eszende otthon, világos és feregetmes olasz szobát, gyönyörűen berendezve, kilón bejárattal óhajtanak, ajánlható a Sándor-utca 30 E. I. 13. sz. alatti. Kiltűző és pontos kiszolgálás. Azonnal kiadó.

Az Aradi Vértanúk Albuma.

Szerkesztette: VARGA OTTÓ.

Arad sz. kir. városa és az aradi Kölcsey-egyesület megbízásából. Az aradi vértanúknak emelt díszes irodalmi emléke, amely az eddigieknél sokkal díszesebb kiállításban most érte meg ötödik kiadását.

Rendkívül alkalmas ajándékmű.
Nyolcvanhat képpel és 6 mű-melékkel. * Díszes albumszertű kötésben Ára 15 kor.
Megrendelhető a Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

Olasz SORSJEGY

HUZÁS MÁJUS 1-én.
Főnyeremény 35,000 Lira.
KAPHATÓ 24 havi részletfizetésre; nagy befizetés 1 darabra 2 korona.
Már az első részlet és 35 kr. porio beiktudása ellenében kiltűző sorsjegyet sorozat és számát tartalmazó részletivel azonnal kiltűzőzgal

FLEISSIG SÁNDOR bankháza Bpest VII. Erzsébet-körút 2.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	V. színház	Népszínház	Magyar színház	Várszínház
Kedd	Hoffmann meséi	Pogány Gábor	Kuruc Feja David	Ádám és Éva	Fifine	Parasztzivok Pillangó kisasszony
Szerda	Nincs előadás	Köin	A láda tika	Lili	Fifine	Niobe
Csütörtök	A Denovér	A szerenese	A láda tika	Teréz kapitány	Fifine	Parasztzivok Az én szabam Szép Galathea
Péntek	Hunyady László	Pogány Gábor	A láda tika	Katalin	Fifine	Kékszakállu herceg
Szombat	A nürnbergi m. ster dalnokok	Himfy dalai	A láda tika	A rozsláji malom	Fifine	Kékszakállu herceg
d. n. Vasárnap este	—	Tróilus és Kresszida	Kuruc Feja David	Az új földesúr	Fifine	Lili
	Álarcos bál	A bor	A láda tika	A rozsláji malom	Fifine	A gyimesi vad-virág